

DUBLEKS SERİSİ

ÇİFT YÖNLÜ KİTAP

SOSYAL BİLGİLER

BECERİ TEMELLİ Yeni Nesil

SORU BANKASI

Markaj
yayınları

Editor Yayınevi markasıdır.

ISBN 978-625-7815-19-2

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Markaj Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-7815-19-2

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Markaj Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Markaj Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Reprobir Matbaacılık

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.: 2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 099 24 84

WhatsApp: 0 505 099 24 84

www.markajyayinlari.com

markajyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

- ▶ İLETİŞİM KURARAK ANLAŞIRIZ - OLUMLU İLETİŞİM, MUTLU BİREY VE TOPLUM 5
- ▶ MEDYANIN HAYATIMIZDAKİ YERİ 9
- ▶ ÖZGÜRÜM, SORUMLULUKLARIMIN OLDUĞU YERE KADAR 11

2. ÜNİTE: TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞU 14
- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NİN FETİH SİYASETİ 17
- ▶ AVRUPA'DAKİ GELİŞMELER VE OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİLERİ 19
- ▶ OSMANLI DEVLETİ'NDE ISLAHAT HAREKETLERİ .. 21
- ▶ SEYYAHLARIN GÖZÜYLE OSMANLI 23

3. ÜNİTE: ÜLKEMİZDE NÜFUS

- ▶ YERYÜZÜNDE YAŞAM - NÜFUSUMUZ 25
- ▶ NEDENLERİYLE VE SONUÇLARIYLA GÖÇ 30
- ▶ YERLEŞME VE SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ 32

4. ÜNİTE: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BİLGİNİN SERÜVENİ 34
- ▶ TÜRK - İSLAM MEDENİYETİNDE BİLGİNLER 36
- ▶ AVRUPA'DAKİ BİLİMSEL GELİŞMELER 38
- ▶ ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİMSEL GELİŞMELERE KATKISI 40

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

- ▶ TOPRAK ANA 42
- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÜRETİM ARAÇLARI 44
- ▶ SOSYAL HAYATTA VAKIFLARIN YERİ 46
- ▶ MESLEK EDİNDİREN KURUMLAR 48
- ▶ YENİ MESLEKLER - DİJİTAL DÜNYA 50

6. ÜNİTE: YAŞAYAN DEMOKRASİ

- ▶ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ 52
- ▶ ATATÜRK VE DEMOKRASİ 54
- ▶ ANAYASA'DAN GELEN GÜÇ - DAHA FAZLA DEMOKRASİ 56

7. ÜNİTE: ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

- ▶ YURTTA BARIŞ, DÜNYADA BARIŞ - BİZ DE VARIZ 58
- ▶ BİZ KONUKSEVER BİR MİLLETİZ - DÜNYAYI BİZ KURTARACAĞIZ 60

- ▶ CEVAP ANAHTARI 63

1 Yunuslar Birbirlerine "Adlarıyla" Sesleniyor

"Yunuslar su altında, çok uzak mesafelerde bile birbiriyle iletişim kurabiliyor. Bunu çıkardıkları bir takım seslerle yapıyorlar. Bilim insanları, yaptıkları araştırmada bir yunusun diğer bir yunusa seslenirken onun sesini taklit ettiğini fark ediyor. Böylece sesi taklit edilen yunus, kendisine seslendiğini anlıyor. Bu araştırmayı yürüten bilim insanları, yunusların birbirlerine bu şekilde seslenmesini tıpkı insanların birbirine adlarıyla seslenmesine benzetiyor."

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle;

- I. iletişim kurmanın sadece insana özgü bir davranış olmadığı,
- II. iletişimin bir bilim dalı olduğu,
- III. sözsüz iletişimin etkisinin sınırlı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

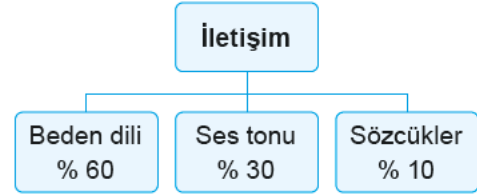
- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

2 İletişim; gönderici ve alıcı konumundaki iki insan ya da insan grubu arasında gerçekleşen duyu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişidir. Toplum içinde bir arada yaşamak insanların iletişim hâlinde olmalarını gerektirir. Ev, apartman, bahçe, okul, otobüs durağı, sinema, tiyatro ve iş yeri gibi birçok yerde iletişim kurarız. Tutumlarımız ve davranışlarımız çevremizle kurduğumuz iletişimi etkiler. Doğru ve etkili bir iletişim kişilerin birbirini anlamalarını sağlar. Bu durum da toplum içinde birçok sorunun kolaylıkla çözülmesine katkı sağlar.

Parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) İletişimin toplumsal faydaları nelerdir?
B) İletişim biçimleri nelerdir?
C) İletişim ne demektir?
D) İletişimi etkileyen faktörler nelerdir?

3 Performans ödevlerini yaparken beden dilinin iletişimdeki önemini araştıran Eren aşağıdaki sonuca ulaşıyor:

Eren'in araştırması sonucu elde ettiği veriler incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) İletişimi etkileyen tek faktör beden dilidir.
B) Etkili bir iletişim kurmada beden dilini kullanmak önemlidir.
C) Yüksek ya da alçak sesle konuşmak da beden dilini kullanmaktır.
D) Beden dilini etkili kullanan birinin hangi sözcükleri seçtiğinin hiçbir önemi yoktur.

4 Arkadaşı Aleyna ile birlikte okula giden Asuman, arkadaşının elinde gördüğü dosyada ne olduğunu sorar. Aleyna da "resim ödevim!" diye karşılık verir. Arkadaşı, resimlere bakar ve "Çok emek vermişsin, çok güzel olmuş. Ben de geçen yıl senin gibi çok çalışarak böyle bir resim dosyası hazırlamıştım. Ama yürürken yağmur yağıyordu dosya elimden kaydı ve suya düştü." der. Aleyna, bu durumu duyunca birden çok üzülür ve arkadaşısını teselli eder. "Aynı durum benim başıma gelse ne yapardım?" diye düşünür. Çünkü kendisi de resim ödevini hazırlamak için çok emek vermiştir. Küçük kardeşi Zeynep, Aleyna'ya dönerek, "Abla niye bu kadar üzüldün senin resimlerine bir şey olmadı ki!" der. Aleyna, "Evet ama kendimi onun yerine koydum ve benim başıma böyle bir şey gelseydi ne yapardım, diye düşündüm. Bu yüzden çok üzüldüm." der.

Yukarıdaki parçada Aleyna'nın "...kendimi onun yerine koydum." açıklaması aşağıdaki kavramlardan hangisinin kapsamına girer?

- A) Kişilik B) Sorumluluk
C) Empati D) Sempat

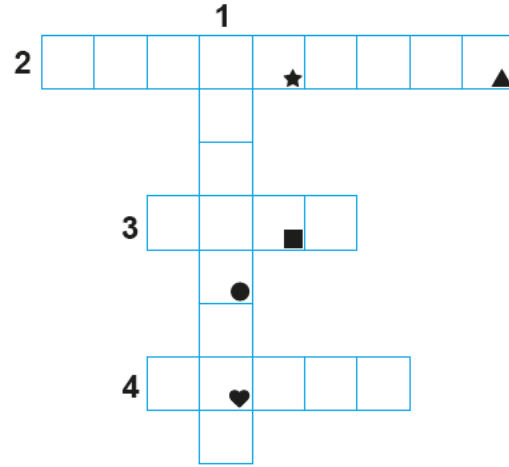

5

Toplum içinde yaşayan bireyler birbirleri ile etkileşim içindedir. Bu nedenle her davranışımızın çevremizde bir etkisi vardır. Günlük hayatımızda çok küçük gibi görünen olumlu iletişim davranışları büyük etkiler meydana getirebilir.

Bu metinde bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri "ŞİFRE" bölümüne yazınız.

1. Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması
2. Birbirini karşılıklı olarak etkileme işi
3. Tesir
4. Fert

ŞİFRE:

Verilen bulmacaya göre "ŞİFRE" aşağıdakilerden hangisidir?

A) K E L A M

B) K İ L İ M

C) K A L E M

D) K I S I M

- 6 Dolaylı iletişim insanların iletişimde tercih ettiği yöntemlerden biridir. Örneğin; Anadolu insanı da bazen konuşmak yerine renklerle, sembollerle, motiflerle duygu ve düşüncesini ifade eder. Bu yöntemlerden birisi de dünyada "Türk Danteli" olarak tanınan iğne oyasının motifleridir. Anadolu kadını oyalarla sadece başörtüsünü süslemez, onları âdeta birer sözsüz iletişim unsuru olarak kullanır. İğne oyasıyla sevgi, acı, pişmanlık, öfke, düş kırıklığı, mutluluk gibi duygularını dile getirir. Örneğin, eşine kızan bir bayan acı biber oyası örter. Kayınvalidesine iyi bir mesaj iletmek isteyen yeni gelin, çayır çimen oyası işlenmiş yemeni hediye eder. Aramız çayırılar gibi püfür püfür, çimenler gibi iç açıcı olsun diye...

Verilen metinden çıkarılabilecek doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- Anadolu kadını el işlemlerinde oldukça yeteneklidir.
- İnsanlar bazen duygu ve düşüncelerini sembollerle ifade etmişlerdir.
- Anadolu kadını teknolojik gelişmelerden uzak kalmıştır.
- İnsanlar arasındaki iletişim görsele dayalıdır.

7 **Çiğdem:** Betül'ün, "R" harfini söyleyemiyor olması beni kaygılandırıyor.

Betül: Çiğdem, sarı renkten başka renk bilmez misin sen?

Yukarıda verilen ifadelerle ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Çiğdem, empati kurmuştur. Betül, ben dilini kullanmıştır.
- B) Çiğdem, ben dilini kullanmıştır. Betül, sen dilini kullanmıştır.
- C) Çiğdem, etkin dinleme yapmıştır. Betül, jest ve mimik kullanmıştır.
- D) Çiğdem, sen dilini kullanmıştır. Betül, empati kurmuştur.

8 Bir mahallede yan yana dükkânları olan iki balcı varmış. Sinirli, asık suratlı olan balcı, bal kavanozlarını her sabah silerek vitrinine dizermiş. Bal kavanozlarını görenler kendilerini kavanozlara bakmaktan alamazlarmış. Çekinerek dükkâna girip balın fiyatını sorduklarında yüzlerine bile bakmadan "Görmüyor musunuz, üzerinde yazıyor." demiş. Bu durumdan rahatsız olan müşteriler yandaki dükkâna giderlermiş. Komşu balcı, güler yüzlü bir adammış. Bu balcının dükkânına gelen müşteriler eli boş çıkmamış. Çünkü balcı müşterilerle yumuşak bir ses tonuyla konuşur, balın özelliklerini, faydalarını ve nasıl muhafaza edilmesi gerektiğini bir çırpıda anlatırmış. Asık suratlı balcı, en ucuz ve en iyi ballar kendisinde olmasına rağmen günde bir kavanoz bile bal satamazmış. Zamanla bu durumdan rahatsız olmaya başlamış ve sebebini araştırmaya karar vermiş. Bir bilge kişiye gitmiş. Bilgeye durumu anlatmış ve ona "Bunun sebebi nedir?" diye sormuş. Bilge kişi de "Sen dükkânda bal satıyorsun ama suratın sirke satıyor." demiş.

Yukarıdaki altı çizili ifade değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan ilişkilerinde güler yüzlü olup güzel davranış sergilenmelidir.
- B) Ticarete insanları memnun edecek indirimler yapılmalıdır.
- C) İnsan ilişkilerinde her zaman karşılıklı çıkar ilişkileri olmalıdır.
- D) Alışverişlerde insanlar genelde balı sirkeye tercih etmişlerdir.

9

Yanyana büyüyen iki havuçtan biri büyüdüğü için övünmüştü. Hatta her gün küçük olan havuçla dalga geçermiş. "Benim havucum kocaman olacak bir de sana bak küçük bir havuç olarak kalacaksın." dermiş. Havuçların topraktan çıkarılma zamanı gelince herkes büyük filizli olan havucun yanına gitmiş kimse küçük filizli havucun yüzüne bile bakmamış. Havuçları çıkarmaya gelenler kendi aralarında şakalaşmışlar. Birisi diğerine alaycı bir tebessümle: "Sen şu küçük havucu al boş ver o kadar büyük havucu ne yapacaksın." demiş. Diğerisi ise bırak o küçüğü canım ne yapayım içi boş küçük havucu burada daha güzeli dururken demiş. Topraktan çıkarıldıkları zaman ise herkes çok şaşırılmış. Küçük filizli havuç kocaman çıkarken, büyük filizli havuç küçücük çıkmış. Büyük filizli havuç söylediği sözlerden çok utanmış ve diğer havuçtan özür dileğini anlamış.

Verilen metinde;

- I. sözlü, II. yazılı, III. sözsüz

iletişim yöntemlerinden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II
- C) I ve III D) II ve III

10

İletişim, insanlar arasında gerçekleşen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişidir. İnsanlar arasında olumlu ilişkiler kurulmasında iletişimin rolü büyüktür. İletişimi olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri bilmek sağlıklı iletişim kurmada önemlidir. Etkili dinleme, konuşma ve beden dilini iyi kullanma insanlar arasındaki iletişimi geliştirmektedir.

Yukarıda verilen parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İletişimin insan ilişkilerinde önemli rolünün olduğuna
- B) Beden dilinin iletişime olumlu katkı sağladığına
- C) İletişimi sadece olumlu faktörlerin etkilediğine
- D) İletişimin bilgi alışverişi olduğuna

11

Etkili iletişim kurmak çevremizdeki insanlarla ilişkilerimiz açısından çok önemlidir. Etkili iletişim, kişinin gelişimine katkı sağladığı gibi topluma uyumunu da etkiler. Bileni can kulağıyla dinleyeceksin. Söylerken de ağzından çıkanı kulağın duyacak.

Verilen konuşmadan hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Beden dili etkili iletişimin en önemli unsurudur.
- B) Dilin etkili iletişim üzerinde büyük bir etkisi vardır.
- C) Etkili iletişim bireyin toplumda sosyalleşmesini sağlar.
- D) Etkili iletişim bireylerin saygı çerçevesinde bir arada yaşamasını sağlar.

12

Dünyaya gözümüzü açtığımız andan itibaren gerek yakın gerekse uzak çevremiz ile bir bağ kurarız. İnsanlar geçmişten günümüze çeşitli yollar ile kendini anlatma çabası içinde olmuştur. Çünkü insanın doğası ve sahip olduğu yetenekleri; çevresini anlama ve anlamlandırmaya yöneliktir. İnsanlar birbirleri ile iletişim kurmada çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Başlangıçta sesle, dumanla, posta güvercinleriyle, atlı postacılarla, telgrafla ve telefonlar kurulan iletişim zamanla yerini günümüzdeki iletişim araçlarına bırakmıştır. Bu iletişim araçları sayesinde dünyadaki birçok olaydan anında haberdar olabilmekte, sevdiğimizle hızlı bir şekilde iletişim kurabilmekteyiz. Ayrıca günlük hayatımızda birçok işimizi iletişim araçlarıyla yaparak zamandan tasarruf sağladık. İletişim alanında meydana gelen gelişmeler insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmış ve daha rahat bir yaşam sunmuştur.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İletişim alanında meydana gelen gelişmeler insanların yaşantısına önemli kolaylıklar getirmiştir.
- B) İletişim araçları zamanın tasarruflu kullanılmasını sağlamıştır.
- C) İletişim araçlarının gelişmesi, dünya üzerindeki farklı gelişmelerin öğrenilmesini sağlamıştır.
- D) İnsanların birbirleri ile iletişim kurma isteği yeni buluşların yapılmasına engel olmuştur.

1 Bilgisayar, akıllı telefon ve Genel Ağ kullanımı bireyler arasındaki iletişimi arttırmıştır. Ancak sosyal medya kullanımı ve mesajlaşma sırasında kullanılan ifadeler, simgeler ve yazı karakterleri yeni bir iletişim kültürünü ortaya çıkarmıştır. Bu kültürün etkisiyle selam, ne yapıyorsun, merhaba, kendine iyi bak gibi kelimelerin yerini kısaltmalar almıştır. Tamam yerine “okey”, güle güle yerine “bye” gibi kavramlar sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Genel Ağ ortamında kullanılan bu dil, ne yazık ki gerçek hayatı da etkilemektedir. Kullanıcılar hislerini, duygularını, düşüncelerini ve ruh hâlini yansıtırken simgelere başvurmaktadır. Simgelerin sürekli olarak kullanılması dilin niteliklerine zarar vererek dili zedeleyebilmektedir.

Verilen paragrafta aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Genel Ağ kullanımının yaygınlaşmasıyla yabancı kökenli sözcükler dilimizde yer almaya başlamıştır.
- B) Konuşmada simgelerin kullanılması dilde bozulmaya ve yozlaşmaya neden olmaktadır.
- C) Genel Ağ'ın insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır.
- D) Genel Ağ ortamında kullanılan dilin gerçek hayata hiçbir etkisi yoktur.

2 Sosyal medyanın çok önemli ve faydalı kullanım alanları vardır. Sosyal medya, daha fazla ziyaretçiye kısa zamanda ve zahmetsizce ulaşmayı sağlamaktadır. Merak edilen ve ihtiyaç duyulan konularda, çok hızlı bir şekilde istenildiği zaman ve yerde bilgiler elde edilmesine imkân tanımaktadır. Kan ihtiyacı duyurusu ve kan ihtiyacının karşılanması, sokak hayvanlarının sahiplenilmesi ve daha birçok konuda çok kısa sürede sonuca ulaşılmaktadır.

Yukarıdaki paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sosyal medya çoğu zaman zararlı sonuçlar doğurur.
- B) Haber almada zaman ve mekân kavramı yoktur.
- C) Sosyal medya sosyal sorumluluk bilincinin yayılmasına katkıda bulunur.
- D) Sosyal medya kamuoyu oluşturmada etkilidir.

3 Günümüzde televizyon hem bilgilendirme amaçlı kullanılmakta hem de toplumun kültürel yapısını istenilen yönde değiştirmektedir. Televizyonda yayımlanan reklamlar toplumun bazı değerlerini tamamen değiştirebilir ve tüketimin artmasına neden olabilir.

Yukarıdaki paragrafa göre;

- I. Televizyonun önemi gün geçtikçe artmaktadır.
- II. Televizyon çocuklarda davranış bozukluklarına neden olmaktadır.
- III. Televizyonda yayımlanan reklamlar toplumu olumsuz etkilemektedir.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) II ve III

4 Yavuz Selim, Suriye'deki savaştan kaçan Suriyelilerin kendi ülkesine gelmesini istemiyordu. “Ne işleri var bizim ülkemizde, gitsinler kendi ülkelerini kurtarıp orada yaşasınlar.” düşüncesindeydi. Ancak birgün Suriye'deki bir şehre düşen bombanın etkisiyle ortaya çıkan yıkımı ve atılan bombaların insanlara verdiği zararları televizyonda görünce Suriyelilerin ülkemize gelmesi hakkındaki düşüncesi tamamen değişti. Yavuz Selim, Suriye halkının savunmasız bir şekilde ölmek için ülkelerini terk ettiklerini artık daha iyi anlıyordu.

Yukarıda verilen metne göre Yavuz Selim'in fikrinin değişmesinde kitle iletişim araçlarının hangi yönü etkili olmuştur?

- A) Eğitim ile ilgili programlar yayınlayarak insanları eğitmesi
- B) Yayınlanan programlarla insanların iyi vakit geçirmesini sağlaması
- C) Dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan olay ya da durumla ilgili bilgi vermesi
- D) Aynı anda birçok insana ulaşarak kamuoyu oluşturması

- 5 Yayıncı kuruluşlar, yaptıkları haber ya da programların, toplum üzerinde uzun süreli etkiler oluşturacağını düşünerek sorumluluk duygusu içinde yayın yapmalıdırlar. Kitle iletişim araçları sayesinde dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir olay ya da gelişme anında internet, radyo ve televizyonlardan duyurulmaktadır. Basın özgürlüğü sayesinde kamuoyuna gerçekleri öğrenme hakkı verilmiştir. Ancak iletişimin, bilginin ve haberin bu denli geliştiği günümüz dünyasında alınan haberlerin doğruluğu tartışılmaktadır. Kitle iletişim araçlarıyla yayın yapan basın kuruluşlarının doğru bilgiyi alma ve aynı zamanda doğru bilgi verme zorunluluğu da vardır. Basın, haber yaparken adaletin önünde yargılayıcı bir tavır almamalı, kişileri mahkeme kararı olmadan suçlu ilan etmemelidir. Özel hayatın gizliliğine ve konut dokunulmazlığına saygı göstermelidir.

Buna göre;

- I. Yayıncı kuruluşların topluma karşı sorumlulukları vardır.
- II. Kitle iletişim araçları sayesinde dünyadaki olaylardan kısa sürede haberdar olunmaktadır.
- III. Kitle iletişim araçları haber yaparken kişilerin hak ve özgürlüklerine karşı saygılı olmalıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) Yalnız III D) Yalnız I

- 6 Medya sosyal, ekonomik ve eğitim yaşantımızda köklü değişimler meydana getirmiştir.

Ülke ve dünya gündemi dahil her şey artık facebooktan takip edilir oldu. Haber fotoğrafları, slaytları ve videolarının yanı sıra kişisel haberleşmelerin de çoğu artık facebook üzerinden akıyor...

Karikatürden hareketle;

- I. sosyal medyanın akrabaları birbirinden uzaklaştırdığı,
- II. teknolojinin insan hayatında önemli bir yer kapladığı,
- III. teknoloji bağımlılığının çeşitli hastalıklara neden olduğu
- IV. insanların teknoloji sayesinde dünyadaki gelişmelerden haberdar olduğu

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız III D) III ve IV

1

Ülkemizde yayın yapan radyo ve televizyon kanallarının yapmış oldukları yayınları denetleyen ve bu yayınlarda kanunlara aykırı bir durum varsa gerekli işlemleri yaparak kontrolleri sağlayan kurumdur.

Buna göre RTÜK ile ilgili;

- I. kanunlara uygun hareket ettiği,
- II. radyo ve televizyon kanallarına istediği gibi hareket etme hakkı verdiği,
- III. uluslararası radyo ve televizyon kanallarına yaptırım uygulayabildiği

yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) II ve III	D) I, II ve III

2

Gazetemizin 17.07.2022 tarihli baskısının 15. sayfasında verilen Deniz Spor Kulübü Sporcusu Murat Aytaç'ın transfer haberinin gerçekleri yansıtmadığı tarafımıza ulaşan bilgilerden anlaşılmıştır. Murat Aytaç'tan özür diler ve gerçekleri kamuoyuna saygılarımızla duyururuz.

Yukarıda verilen parçadan hareketle;

- I. doğru bilgi alma hakkının engellendiği,
- II. tekzip (düzeltme) metninin yayınlandığı,
- III. doğru yapılmayan haberin kişinin yaşamını olumsuz etkilediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) Yalnız III	D) I, II ve III

3

Atatürk Mahallesi'nde meydana gelen hırsızlık olayının ardından şüpheliye benzerliğinden dolayı C.K. adlı vatandaş gözaltına alındı. Suçlu olduğu iddia edilen C.K., gazete haber konusu oldu. C.K. haber kanalına yaptığı açıklamada "Olayla hiçbir ilgim yok. Sadece benzerlikten dolayı gözaltına alındım. Asıl suçlu ortaya çıkınca serbest bırakıldım. Fakat olay daha sonuçlanmadan bir gazetenin fotoğraflarını kullanarak suçluymuşum gibi haber yapması beni mağdur etti. Sokağa çıkamaz oldum." dedi.

Yukarıdaki gazete haberinde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Doğru haber yapılmaması
- B) Denetimsiz bilgi
- C) Basın hürriyeti
- D) Bilgi kirliliği

4

Antalya'da tatil yapan ünlü şarkıcının fotoğraflarını gizlice çeken gazeteciler fotoğrafları basında paylaşmışlardır. Şarkıcı basında fotoğraflarını görünce şaşırarak, gazetecileri arayarak izni olmadan fotoğraflarının çekildiğini, izin alınmadan paylaşıldığını ve yasal işlem başlatacağını söylemiştir.

Buna göre;

- I. özel hayatını gizliliğin ihlal edildiği,
- II. gazetecilerin şarkıcının yararını gözetmediği,
- III. şarkıcının hukuki haklarını kullanacağı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I	B) I ve III
C) Yalnız II	D) I, II ve III

- 5 Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nde çocukların kitle iletişim özgürlüğünden doğan haklarının korunmasını sağlayan maddeler vardır.

MADDE 12: Taraf devletler görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

MADDE 13: Çocuk düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir. Bu hak ülke sınırları ile bağlı olmaksızın yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

MADDE 17: Taraf devletler kitle iletişim araçlarının önemini kabul eder. Çocuğun özellikle toplumsal, ruhsal ve ahlaki esenliği ile bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirmeye yönelik çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinmesini sağlarlar.

Yukarıda verilen maddelerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çocukların kitle iletişim özgürlüğünün uluslararası bir belgeyle güvence altına alındığı
- B) Çocuğun sadece kendi ülkesindeki kaynaklardan bilgi isteyebileceği
- C) Çocukların sadece belirli konularda düşüncelerini özgürce açıklayabileceği
- D) Kitle iletişim özgürlüğünden her çocuğun faydalanmadığı

- 6 21. yüzyılda hayatımızın her alanına giren bilgisayar kitle iletişim aracı olarak TV'nin yerini almış, iki yönlü iletişime olanak sağlamıştır. İnsanlar bilgisayar aracılığıyla hem bilgi üretip hem de bilgiyi yaymışlardır. Böylece, üretilen bilgi ya da haber dünyanın herhangi bir yerine anında ulaşılabilir hâle gelmiştir. Büyüklerin düşmesine basmaya korktukları makinelere çocuklar âdeta egemen olmuşlardır. İnternet ile birlikte, insanlar dünyanın dört bir yanıyla iletişime girmişlerdir. İnsanlar herhangi bir konuda, istedikleri kadar bilgi alabilme özgürlüğüne sahip olmuşlardır. Keşifleri anında izlemeye başlamışlardır. İnsanlar internet aracılığıyla haberleşmeyle, bilgilerini yenileyerek yaşamlarını planlamaktadırlar. Buna karşılık insanların kitle iletişim araçlarına aşırı bağlanması; iletişim kopukluğuna, çatışma ve kültürel yozlaşmaya, kötü amaçlarla kullanımına, başkalarının özel yaşamına müdahale edilmesine yol açmakta ve sonuç olarak toplumda uyumsuz bireyler ortaya çıkarmaktadır.

Buna göre bilgisayar ve internet hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Bilgi alma ve haber alma konusunda önemli kolaylıklar sağladığı
- B) Olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönlerinin de olduğu
- C) Başkalarının özel yaşamına müdahaleye ve kültürel yozlaşmaya neden olduğu
- D) Toplum ve bireylerin keşif ve icatları öğrenmelerine engel oluşturduğu

- 7 Semra Hanım, 10 saat boyunca bir yayınevinde çalışmaktadır. Semra Hanım işten yorgun bir şekilde eve gelmişti. Akşam yemeğinden sonra biraz dinlendi. Daha sonra televizyonda 1 saat ana haber programını izledi.

Verilen bilgi dikkate alındığında Semra Hanım'ın hangi hak ve özgürlüğünü kullandığı söylenebilir?

- A) Konut dokunulmazlığı hakkı
- B) Özel hayatın gizliliği hakkı
- C) Düşünce özgürlüğü
- D) Haberleşme özgürlüğü

- 8 Düşünce özgürlüğünden, düşünce ve kanaatlerin çeşitli araç ve yollarla serbestçe açıklanması ve yayılması anlaşılmaktadır. Düşünce özgürlüğü sosyal gelişmenin temel koşulu, toplumun demokratik yapısının önemli göstergelerindedir. Bu özgürlük, birçok devletin anayasasında özgürlükler kapsamında güvence altına alınmıştır. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, başka birçok özgürlüğün kaynağını ve temelini oluşturmaktadır. Kişinin varlığının temeli olan düşünceyi açıklama özgürlüğü, demokrasinin de temeli ve ayrılmaz bir parçasıdır. Bu özgürlük, serbest bir biçimde bilgi ve düşünceye ulaşabilme, düşünceyi açıklayabilme, başkalarına iletebilme, kimseyi düşünce ve kanaatleri nedeniyle suçlamamadır. Kişinin açıklamadığı düşünceler düşünceyi açıklama özgürlüğü olarak kabul edilemez.

Parça dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi düşünce özgürlüğü kapsamında yer almaz?

- A) Serbest biçimde bilgi ve düşünceye ulaşabilme
- B) Düşünceyi açıklayabilme, başkalarına iletebilme
- C) Basında yer alan haberleri engelleme
- D) Kimseyi düşünce ve kanaatleri nedeniyle suçlamama

- 9 Televizyon programlarında uyarı amacıyla "akıllı işaret" kullanılmaktadır. Akıllı işaretler televizyon programlarının yaş grubumuza uygunluğu konusunda bize programı izlemeden önce uyarı verir. RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) tarafından hazırlanan bu işaretler bize sorumluluk yükler. Bu sorumluluk gelişimimize ve yaşımıza uygun olmayan programları izlememektir.

Nalan, ailesi ile televizyon seyredirken televizyonun üst kısmında akıllı işaretleri görmüştür. Bu işaretlerin anlamının ne olduğunu annesine sormuştur.

Annesi doğru cevap verdiğiğine göre aşağıdakilerden hangisi annesinin verdiği cevaptır?

- A) Genel İzleyici Kitlesi - Korku ve Şiddet
- B) Genel İzleyici Kitlesi - Olumsuz Örnek Oluşturabilecek Davranışlar
- C) Korku ve Şiddet - Yedi Yaş Üstü
- D) Olumsuz Örnek Oluşturabilecek Davranışlar - Korku ve Şiddet

- 10 Sahip olduğumuz bazı hak ve özgürlükler Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır.

Madde 20: Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.

Madde 22: Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

Madde 26: Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Anayasa'mızın bu maddelerine göre aşağıdakilerden hangisi hak ihlalidir?

- A) Ali'nin aile içinde alınan kararlarda söz hakkının olması
- B) Canan'ın şehir dışındaki akrabalarıyla telefonla görüşmesi
- C) Mete'nin sosyal medya hesabındaki fotoğraflarının izinsiz alınarak paylaşılması
- D) Ahmet'in okuldaki eksiklikleri idarecilere bildirmesi

1

- ◆ Osmanlı'da ilk donanma Orhan Bey zamanında Kare-sioğulları Beyliği'nin alınması ile oluşturulmuştur.
- ◆ Osmanlılar, ilk kez deniz savaşlarını Çelebi Mehmet Dönemi'nde Venedikliler ile yapmış ancak yenilmişlerdir.
- ◆ Yıldırım Bayezid Dönemi'nde donanma gelişmeye başlamış ve bu dönemde bazı adalara fetih amaçlı seferler düzenlenmiştir.
- ◆ Osmanlı Devleti donanmaya büyük bir önem vermiştir.

Verilen bilgilerden hareketle Osmanlı'nın denizcilik faaliyetleri ile ilgili;

- ilk defa denizcilik faaliyetlerinin başladığı,
- Osmanlı'nın denizcilikte askeri anlamda ilk tecrübesini Venediklilerle yaşadığı,
- Osmanlı'nın hiçbir zaman denizlerde istenilen başarıyı elde edemediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) I, II ve III

2 Osman Bey'in oğlu Orhan Bey'e vasiyeti:

Ey devlet ve ikbal sahibi oğlum! Zalim olma. Alemi adaletle şenlendir ve Allah için gaza ve cihadı terk etmeyecek beni şad et. Fetih hareketlerine devam ederek Rum (Bizans) memleketlerine de adalet götür. İlim ehli insanlara rağbet et, askerine ve malına güvenip, âlimlerden uzaklaşma. Padişahlığın aslı ve esası İslamiyet'tir. Bu sebeple Allahutealâ'nın emirlerine muhalif bir iş eylemeyesin. Bizim mesleğimiz Allah yoludur ve maksadımız Allah'ın dinini yaymaktır. Yoksa kuru kavga ve cihangirlik davası değildir. Bu alemde benim maksadım, hep dinin zaferi oldu. Sana da bu yakışır. Daima herkese ihsanda bulun. Memleket işlerini noksansız gör. Rabbinin yardımının yakın olmasını istersen gece - gündüz halkı korumaya çalış.

Buna göre Osman Bey oğlu Orhan Bey'den devlet yönetiminde aşağıdakilerden hangisine başvurmasını istediği söylenemez?

- A) İslam dinin esaslarına uyması ve uygulaması
B) Hoşgörülü ve adaletli olması
C) Ordu ve malına güvenerek hareket etmesi
D) İyilik yapıp ilim sahiplerine sahip çıkması

3

Konargöçerler, Türkmen ya da yörük olarak nitelendirilirler. Yazın yaylalarda, kışın kışlak denilen alçak düzlüklerde yaşarlar. Hayvancılıkla uğraşırlar. Yetiştirdikleri hayvanların kılından çadırlar, yünün-den de elbiseler yaparlar.

Buna göre konargöçerler ile ilgili;

- mevsimin yaşam biçimlerini etkilediği,
- hayvancılıktan farklı alanlarda yararlandıkları,
- farklı ekonomik faaliyetlerle uğraştıkları

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

4

Buna göre Osmanlı Beyliği ile ilgili;

- Daha çok Batı yönlü genişleme politikası takip edilmiştir.
- Denizcilik faaliyetleri Orhan Bey Dönemi'nde başlamıştır.
- Rumeli'ye ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde geçilmiştir.

yargılarından hangilerin ulaşılmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) I, II ve III

5

623 YILLIK CİHAN İMPARATORLUĞU'NUN KURUCUSU

OSMAN GAZİ

- Osman Gazi, Yarhisar ve Bilecik'i aldı ve beylik merkezini Bilecik'e taşıdı.
- Selçuklu Sultanı III. Alaaddin Keykubad'ın gönderdiği fermanla Osman Gazi bağımsız bir uç beyi oldu.
- Bursa'ya yakın bir yerde Yenişehir'i kurdu ve Osmanlı Devleti'nin merkezini buraya taşıdı.
- İlhanlıların hükümdarı Ahmet Gazan Selçuklu Devleti'ne son verince Osmanlı Devleti tamamen bağımsız bir duruma geldi.
- Harman kaya Tekfuru Köse Mihal Bey'in Müslüman olmasıyla Mekece, Akhisar ve Gölpaazarı'nı Osmanlı topraklarına kattı.
- İlk bakır Osmanlı parasını bastırıldı.
- Gut hastalığı nedeniyle beyliği oğlu Orhan Gazi'ye devretti.
- 1 Ağustos 1326 tarihinde Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi vefat etti.

Osman Gazi'nin ölmeden önceki son dileği Bursa'nın fethiydi. Oğlu Orhan Gazi babasının bu isteğini yerine getirdikten sonra, babasının mezarını Bursa Gümüşlü Kümbet'e taşıdı.

Yukarıda verilen bilgi afişinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- Bursa'nın Osman Gazi için önemli bir yerinin olduğu
- Osman Gazi'nin ekonomi alanında yenilik yaptığı
- Osman Gazi'nin beyliğin sınırlarını genişlettiği
- Osman Gazi'nin ölümüyle Osmanlı'nın gücünü kaybettiği

6 Hangi sebepler küçük bir beylik olan Osmanlı Beyliği'ni güçlü bir siyasi güç hâline getirdi? Bu sorunun cevabını Osmanlı Beyliği'ni kuran Kayı boyunun başındaki Ertuğrul Gazi'den öğrenelim:

“Malazgirt Zaferi'nden sonra birçok Türk boyu ile beraber Anadolu'ya geldik. Türkiye Selçuklu Devleti, biz Kayılar'ı Bizans sınırında bulunan Söğüt ve Domaniç'e yerleştirdi. Bizi, Selçuklu sınırını Bizans'a karşı korumak ve bu devlete karşı fetih ve gaza yapmakla görevlendirdi. Bizans güçlü bir devlet olma özelliğini çoktan kaybetmişti. Siyasi birliğini yitirmiş, taht kavgalarıyla çalkalanıyordu. Komşusu olduğumuz Bizans İmparatorluğu'nun şehir ve kasabalarının her biri kendi başına buyruk tekfur denilen valilerin elindeydi. Yaşadığımız bölgenin doğu ve güneyinde ise güçlü Türk beylikleri bulunuyordu. Türkiye Selçuklu Devleti de Moğollara yenildikten sonra eski gücünü yitirmiş, topraklarında birçok Türk beyliği ortaya çıkmıştı. Moğollar Anadolu'ya saldırılar düzenliyorlar, Türk boyları da bu saldırılar yüzünden Anadolu'nun batısına göç ediyorlardı.”

Buna göre Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güçlü bir devlet hâline gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- Bizans'ta merkezi otoritenin zayıf olması
- Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılma sürecine girmesi
- Buldukları coğrafi alanın gelişmeye elverişli olması
- Osmanlı Devleti'nin Türkiye Selçuklu Devleti yöneticileri tarafından kurulması

- 7 Osmanlı ordusu Bizans içindeki taht kavgasında taraflardan birine yardım etmek veya Bizans üzerinde baskı kuran Sırp ve Bulgarlara karşı mücadele etmek için Rumeli'ye geçmeye başladı. Geçişler için Bizans Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlı'ya üs olarak verdi. (1353) Osmanlı ordusu kısa süre içinde Gelibolu'dan başlayarak Balkanlar'ın içlerine kadar ilerledi. Bu fetihlerde Osmanlı ordusunun başında Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa bulunuyordu. Süleyman Paşa'nın babasından bir isteği vardır:

"Devletli sultanımın yardımıyla Rumeli fethedilmeye başlandı. Düşman zayıftır. Bu tarafta fethedilen hisarlara koymaya çok adam gerek. Lütfedip bana yarar yoldaş gönderiniz."

Buna göre Süleyman Paşa'nın isteği dikkate alındığında Rumeli'de fethedilen yöreler için aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Ekonomik açıdan geri bırakıldığı
B) Askeri kuvvete ihtiyaç duyulduğu
C) Yeni bir devlet kurmak istediği
D) Fethedilen yörelerin faydasının olmadığı

- 8 I. Murat'ın Kosova Savaşı öncesinde yaşadığı bir olay aşağıda verilmiştir.

"Savaştan bir gün önce Kosova'da şiddetli bir fırtına başladı. Ağaçlar devriliyor, toz duman birbirine karışıyordu. Çadırlardan dışarı çıkamaz olmuştuk. Peygamberimiz'in gösterdiği yolda yürüyecek, buradakileri doğru yola davet edecektim ama önüme çıkan bir sürü engel vardı. Bunların en büyüğü ise dışarıda esip savuran, şu büyük fırtınaydı. Ellerimi semaya kaldırdım ve Allah'a şöyle yalvardım: Ya Rabbim! Bu fırtına, şu aciz Murat kulunun günahları yüzünden çıktıysa, masum askerlerimi değil, beni cezalandır. Onlar buraya kadar, sadece senin adını, dinini yüceltmek için geldiler. Bu fırtınayı onların üzerinden defet. Senin şanına yakışır bir zafer kazanmalarına yardım et Allah'ım. Ben hazırım, yüce Allah'ım! Önce beni gazi kıl, sonra da şehit mertebesine ulaştır. Sonra da Otağ'ı Hümayun'a dönüp bir savaş meclisi kurdum ve oradakilere şunları söyledim: "Biz buraya adalet getiriyoruz, refah ve saadet getiriyoruz. Anadolu ve Rumeli'nin geniş topraklarında mutlu insanlar görmek dileriz."

Buna göre I. Murat Kosova Savaşı ile;

- I. İslam dinini yayma, II. Adaleti götürme, III. Rumeli'ye geçme

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalışmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) I, II ve III

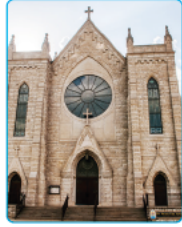
- 9 Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi ile birlikte ülke içinde farklı milletler yaşamaya başladı. Halkın büyük bölümünü şehirli ve köylüler meydana getirmekteydi. "Reaya" denilen halk kesiminin dışında kalan yönetici, asker, din adamları ve ilim adamları "askeri" denilen kitleyi oluşturuyordu. Köylüler tarım ve hayvancılıkla, konargöçer yaşayan halk da yaylak ve kışlaklarda hayvancılıkla uğraşıyordu. Şehirlerde yaşayanlar imalat işleri ve ticaretle geçimlerini sağlıyorlardı.

Yukarıdaki gelişmeler dikkate alındığında devletin sınırlarının genişlemesinin aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Devlet sınırları içerisinde yeni beyliklerin ortaya çıkması
B) Sınıflaşmanın oluşması
C) Farklı meslek ve iş alanlarının ortaya çıkması
D) Çok uluslu bir özellik kazanması

1

Yukarıda Osmanlı Dönemi'nden günümüze kadar varlığını devam ettiren farklı dinlere ait bazı ibadet yerlerinin temsilî resimleri verilmiştir.

Bu resimlerden yola çıkarak Osmanlı toplumu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı kültürler bir arada yaşamıştır.
- B) İnanç ve ibadet hürriyeti sağlanmıştır.
- C) Farklı inançlardaki toplumlar baskı altında tutulmuştur.
- D) Adaletli ve hoşgörülü bir yönetim uygulanmıştır.

2

Osmanlı Devleti'nde toplumun temelini Müslüman Türkler oluşturmaktaydı. XIV. yüzyıldan itibaren sınırların genişlemesiyle toplumun içine Rum, Ermeni, Bulgar, Sırp, Boşnak, Arnavut, Macar gibi toplumsal gruplar girmeye başlamıştır. Osmanlı Devleti, toplum yapısı itibarıyla değişik dinlere ve kültürlere sahip unsurları barındıran bir millet hâline gelmiştir. Osmanlı sınırlarının genişlemesiyle toplum yapısının temelini oluşturan halk Müslüman ve gayrimüslim olarak sınıflandırılmıştır. Millet sisteminde hiçbir mezhep ve tarikat ayrımı yapmadan İslam inancını kabul eden herkese Müslüman denilmiştir. Devlet sahip olduğu dinin esasları gereği gayrimüslimlere din ve ibadet özgürlüğü tanıması aynı zamanda onların can ve mal güvenliğini garanti altına almıştır.

Buna göre millet sistemi ile ilgili;

- I. Toplumdaki ayrışma dini yaşama dayanmakta olup diğer sosyal statülerde bir değişiklik söz konusu değildir.
- II. Osmanlı toplumu genel anlamda dini inançlar esas alınarak iki ana gruba ayrılmıştır.
- III. Millet sistemi İslam hukuku esas alınarak oluşturulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

3

İSTANBUL'UN FETİH KRONOLOJİSİ

6 NİSAN

İstanbul II. Mehmet tarafından Haliç'ten Marmara'ya kadar kuşatıldı.

9-18 NİSAN

Boğaz'daki surların bir bölümü ele geçirildi. Haliç'teki gemiler toprakla vuruldu. Baltaoğlu Süleyman Bey, Prens Adaları'nı aldı.

20-22 NİSAN

Osmanlı donanması, Bizans donanmasını yenilgiye uğrattı. II. Mehmet 70 kadar gemiyi kızaklar üzerinde karadan geçirerek Haliç'e indirdi.

28 NİSAN

Haliç surları ateş altına alındı. Deniz tarafındaki surlar kuşatıldı. Bizans İmparatoru Konstantin'e Cenevizliler aracılığıyla koşulsuz teslim olma önerisi iletildi. İmparator, bu teklifi kabul etmedi.

18-25 MAYIS

Topkapı yönünden saldırıya geçildi. II. Mehmet, son kez teslim olma teklifinde bulundu. Bu teklif de geri çevrildi.

12-16 MAYIS

Haliç'teki zinciri kaldırmak için saldırı başlatıldı. Edirnekapı surlarının altından tüneller kazıldı. Ancak Bizanslılar bunu fark edip tüneli çöktürdü.

26-29 MAYIS

İmparator Konstantin, halkı şehri savunmaya davet etti. 20 Mayıs'ta II. Mehmet öğlene doğru Topkapı'dan şehre girdi. Doğruca Ayasofya'ya gitti ve onarımlarının yapılarak, mabedin camiye dönüştürülmesi için talimat verildi.

Yukarıdaki bilgilendirme afişinden yola çıkarak İstanbul'un fethindeki süreç ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fethin öncelikle İstanbul'un etrafının kuşatılmasıyla başladığı
- B) Dünya tarihinde ilk kez güçlü surları yıkacak şahi topunun icat edildiği
- C) Hem kara hem deniz mücadelesinin yaşandığı
- D) II. Mehmet'in İstanbul'u fethetmekte kararlı olduğu

4

Bursa'nın fethi sırasında şehirde yaşayan Rumlar hiçbir direnişte bulunmamıştır. Fetihden sonra şehri neden teslim ettiklerini soran Orhan Gazi'nin Rumlardan aldığı cevap oldukça dikkat çekicidir. Rumlar Orhan Gazi'ye "Sizin devletinizin günden güne yükseldiğini ve bizim devletimizi geçtiğini anladık. Babanızın idaresine geçen köylülerin memnun kalıp bir daha bizi aramadıklarını gördük ve biz de bu rahatlığı heves ettik" demiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Hoşgörülü bir politika izledikleri
- B) İskân politikası uyguladıkları
- C) Müslüman halka daha geniş haklar verdikleri
- D) Merkeziyetçi bir yapıya sahip oldukları

5

MÜJDEYE MAZHAR PADIŞAH:

FATİH SULTAN MEHMET

1432

II. Mehmet 30 Mart'ta dünyaya geldi.

1444

Babası Padişah II. Murat'ın 1444 yılında isteğiyle 12 yaşında tahta çıktı.

1446

Ülkenin genel durumu ve yaşının küçük olması nedeniyle yaklaşık 2 yıl kadar tahtta kaldı ve padişahlığı kendi isteğiyle babasına devretti.

1451

19 yaşında ikinci kez tahta oturdu.

1453

İstanbul'u 21 yaşında fethetti ve Fatih unvanını aldı.

1481

3 Mayıs'ta Hünkar Çayırı'ndaki ordugâhında hayatını kaybetti.

Hükümdarlık yaptığı 30 yıl boyunca 25 seferi bizzat yöneten Fatih, 880 bin km² olan Osmanlı topraklarını 2 milyon 214 bin km²'ye ulaştırdı.

Devlet adamlığının yanı sıra şiir, matematik, astronomi, fizik gibi pek çok alanda yetenekli ve bilgi sahibiydi.

Buna göre Fatih Sultan Mehmet ile ilgili;

- I. Çok yönlü bir devlet adamıdır.
- II. Hükümdarlık yaptığı süre zarfında ülke topraklarını iki katından fazla genişletmiştir.
- III. 49 yaşında hayatı kaybetmiştir.

yargularından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- C) Yalnız III
- D) Yalnız I

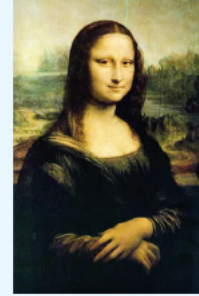
- 1 İtalyan Leonardo da Vinci (Leonardo da Vinsi, 1452-1519) Rönesans Dönemi'nde yetişen sanatçılar içinde özel bir yere sahiptir. Da Vinci; ressam, heykeltıraş, mucit, müzisyen ve mimardı. İnsan bedeni üzerinde incelemeler yapan Da Vinci, uçma makinesi, denizaltı, helikopter gibi pek çok araç tasarımı gerçekleştirdi. Bu tasarımlar uzun süre çizim defterlerinde kaldı ve yüzyıllar sonra çizimlerde yer alan bazı araçlar yapılabildi. Da Vinci İstanbul'da Haliç üzerine bir köprü projesi de çizerek padişah II. Bayezid'e sundu. Ancak Da Vinci'nin bu projesi hayata geçirilemedi.

Leonardo da Vinci

Da Vinci'ye ait tasarım örneklerinin yer aldığı sergi, İstanbul

Da Vinci'nin Mona Lisa Tablosu

Bilgi ve görsellerden hareketle Leonardo da Vinci'nin;

I. sanat,

II. teknoloji,

III. ekonomi

alanlarından hangileriyle ilgili çalışma yaptığı söylenemez?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) Yalnız III

- 2 Aydınlanma Çağı'nda deney ve gözleme dayalı bilimsel düşünce gelişti. Bilgiye ancak olayların gözlemlenmesi ile ulaşılabileceği ve her şeyden kuşku duyulması gerektiği düşüncesi kabul gördü. Bilim insanları bu dönemde bilim ve teknoloji alanında önemli yeniliklere imza attılar. Tıptan kimyaya bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler Sanayi İnkılabı'nın temelini oluşturdu. Aydınlanma Çağı düşünürleri siyaset, toplum ve hukuk gibi alanlarda da fikirleriyle dünyayı etkilediler. Özgürlük, eşitlik, laiklik, insan hakları ve demokrasi gibi düşüncelerin yayılmasını sağladılar.

Buna göre Aydınlanma Çağı düşünürleri ile ilgili;

I. akli ve bilimi ön planda tuttıkları,

II. evrensel fikirlere öncülük ettikleri,

III. bilimsel çalışmalarla ekonomik alanındaki gelişmelere zemin oluşturdukları

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) I, II ve III

B) Yalnız II

C) II ve III

D) Yalnız III

- 3 Reform Hareketleri, Katolik mezhebinin parçalanarak Protestanlık, Kalvenizm ve Anglikanizm gibi yeni mezheplerin ortaya çıkmasına yol açtı. Kilise ve din adamları saygınlığını kaybetti. Protestanlığın yayıldığı yerlerde kilisenin mallarına el konuldu. Eğitim ve öğretim kilisenin elinden alınarak laikleştirildi. Böylece Avrupa'da düşünceyi ve gelişmeyi engelleyen dinî etkenler ortadan kalkmış oldu.

Buna göre Reform Hareketleri'nin Avrupa'da aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yaşanmasında etkili olduğu söylenemez?

A) Mezhep birliğinin bozulmasında

B) Kilisenin etkisinde olmayan okulların açılmasında

C) Avrupa'da düşünce hayatının gelişmesinde

D) Kilisenin yönetimde etkinliğinin artmasında

4

Görsel I

Görsel II

Sanayi Devrimi ile beraber hem buharlı trenler, hem de fabrikalar ortaya çıkmıştır.

Birinci görselin, ikinci görsele sağlayacağı faydalar arasında;

- I. Fazla mal taşınmasını sağlar.
- II. Pazara ulaşmayı kolaylaştırır.
- III. Zamandan tasarruf etmeyi sağlar.
- IV. Çalışacak insan nüfusunu artırır.

gelişmelerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız IV

5

Aydınlar XVI. yüzyıl Avrupası'nda reform yapılması gerektiğini savunmuşlardır. Aydınlar yeni bir din oluşturma iddiasında olmamıştır. Aydınlar, İncil'in ve Hristiyanlık inancını içeren metinlerin orijinal şekillerine dönüştürülmesini istemiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda kutsal kabul edilen yazıların birçoğunun ilahi olmadığı sonradan uydurulmuş metinler olduğu anlaşılmıştır. Reform Hareketleri'nin sonucunda "Dinin esas kaynağı Tanrı'nın sözlerinden ibarettir. Buna havarilerin ve ilk Hristiyan azizlerin yorumundan başka bir şey katılamaz. Din ve ibadet herkesin vicdanına ait bir işittir." esasları benimsenmiştir. Bu durum protestanlık mezhebinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

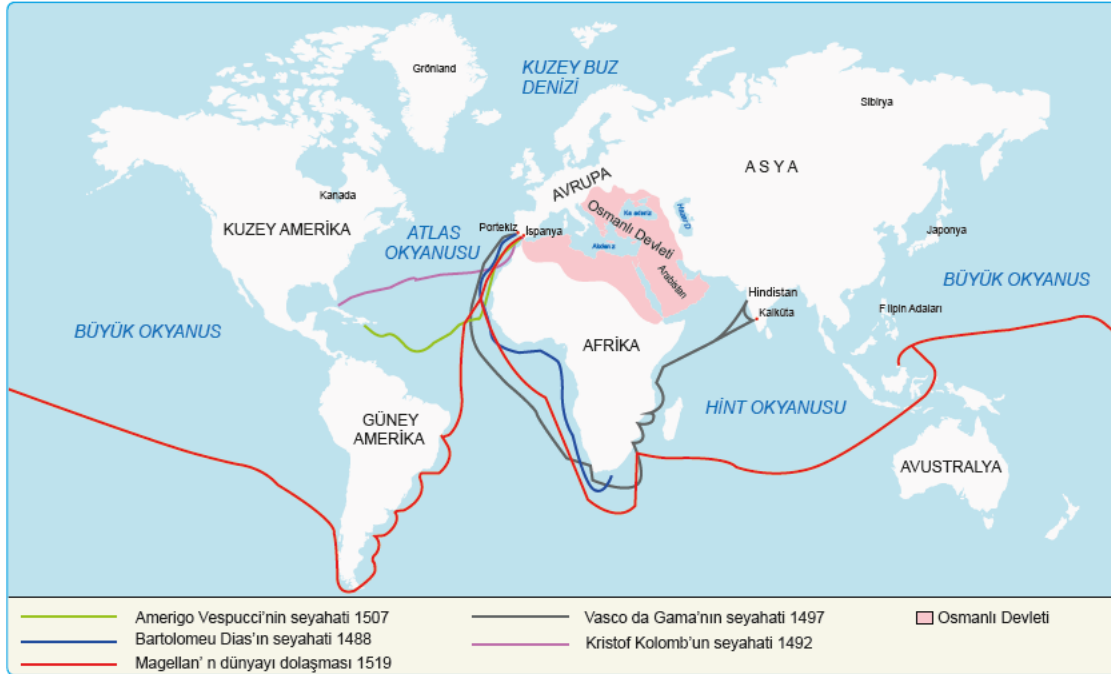
Buna göre Reform Hareketleri ile ilgili;

- I. İncil'in aslının bozulduğunu ileri sürdüğü,
- II. yeni mezheplerin doğmasının sağladığı,
- III. din adamlarının öncülüğünde gerçekleştiği,
- IV. din ve ibadete sınırlamalar getirdiği

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) II ve III
C) III ve IV D) II, III ve IV

6

Haritadan yararlanarak Coğrafi Keşifler ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bartolomes Dias Ümit Burnu'nu keşfetmiştir.
- B) Coğrafi Keşifler'e katılan seyyahlar arasında Osmanlı kâşifleri de bulunmaktadır.
- C) Dünyanın keşfinde daha çok deniz yolu tercih edilmiştir.
- D) Seyyahların keşif yolculuğunda Portekiz ve İspanya önemli merkezlerdir.

1 Osmanlı Devleti'nde basılan ilk resmi gazete Takvim-i Vekayi'dir. Gazete iç haberler, dış haberler, askerlik işleri, bilimler (fenler), tayinler, ticaret ve fiyatlar bölümlerinden meydana gelmekteydi. Yayımlanma amacı ise halkı eğitmek, haber ve kanunların duyurulmasını sağlamaktı. Ayrıca ülkeye gelen gemiler, dışarıdan alınan ve dışarıya satılan ürünlere ait bilgilere de yer veriliyordu. Gazete zaman içinde, ülkede yaşayan farklı milletlerin de okuyabilmesi için Arapça, Rumca, Ermenice ve Fransızca olarak da yayımlanmıştır.

Buna göre Takvim-i Vekayi hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Sadece bir bölümden oluştuğu
- B) Farklı dillerde çıkarıldığı
- C) Farklı amaçlarla yayımlandığı
- D) Ekonomi haberlerine yer verdiği

2 Osmanlı Devleti, Gerileme Dönemi'nde savaşlarda aldığı yenilgiler sonrasında askeri alanda ıslahatlar yapmaya çalışmıştır. Islahatlara yabancı uzmanlar ve devlet adamları öncülük etmiştir. Ulema ve askerlerin karşı çıkması ya da halkın ıslahatlarının önemini iyi kavrayamaması nedeniyle yapılan yeniliklerde başarı sağlanamamıştır.

Bu bilgiden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. Osmanlı'nın Avrupa'nın gerisinde kaldığını kabul ettiği,
- II. yenilik taraftarlarının yeterince güçlü olmadığı,
- III. bu dönemde sadece askeri alanda yenilik yaptığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) I ve II

- 3
- ◆ İlk geçici elçiler Avrupa'nın önemli merkezlerine gönderildi.
 - ◆ İlk defa çiçek aşısı kullanıldı.
 - ◆ Batı klasikleri tercüme edildi.
 - ◆ Yeniçerilerden itfaiye örgütü kuruldu.
 - ◆ İlk özel matbaa İbrahim Müteferrika tarafından getirildi.
 - ◆ İlk basılan eser Vankulu Lügati'dir.
 - ◆ Mimaride Barok ve Rokoko tarzı kullanılmaya başladı.
 - ◆ Yabancı eserleri Türkçeye çevirmek için tercüme odası kuruldu.

Lale Devri ile ilgili yukarıdaki gelişmeler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Batı'daki gelişmeler yakından takip edilmeye çalışılmıştır.
- B) Batı kültürünün etkisinde kalınmıştır.
- C) Matbaada en çok dini alanda kitaplar basılmıştır.
- D) Teknik ve kültürel alanda yenilikler yapılmıştır.

- 4 II. Mahmut Dönemi'nde;
- ◆ Takvim-i Vekayi adıyla ilk resmi gazete çıkarıldı.
 - ◆ Posta örgütü oluşturuldu.
 - ◆ İlköğretim zorunlu hâle getirildi.
 - ◆ Mekteb-i Tıbbiye açıldı.

Bu uygulamaların aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) Sağlık alanında öğrenci yetiştirilmesine
- B) Herkesin yönetime katılmasına
- C) Eğitim alanında gelişme sağlanmasına
- D) Halkın doğru bilgilendirilmesine

5 Osmanlı Devleti'ne bağlı Rumeli'deki Niş kenti valisi olan Mithat Paşa, çiftçilerin içinde buldukları zor koşulları görmüş ve onların yüksek faizle borç veren kişilerin elinden kurtarılması için çözüm yolları aramıştır. Böylece 1863 yılında, çiftçilerin oluşturduğu kaynakla Mithat Paşa öncülüğünde Memleket Sandıkları kurulmuştur. Mithat Paşa, Memleket Sandıkları'nı oluştururken Türk gelenekleri arasında zaten var olan ve karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan imece geleneğinden esinlenmiştir. Memleket Sandıkları zamanla tüm ülkeye yayılmıştır.

Buna göre;

- I. Çiftçiler ekonomik açıdan desteklenmeye çalışılmıştır.
- II. Memleket Sandıkları oluşturulurken Avrupa örnek alınmıştır.
- III. Bankalardan borç alınarak Memleket Sandıkları kurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız III
C) Yalnız I D) I, II ve III

6 Yirmisekiz Mehmet Çelebi Lale Devri'nde Paris'e elçi olarak gönderilmiştir. Yirmisekiz Mehmet Çelebi ile Paris'e giden oğlu Sait Çelebi burada matbaaları dolaşmıştı. Sait Çelebi, İstanbul'a dönüşünde İbrahim Müteferrika ile birlikte ilk 1727'de ilk Türk matbaasını kurdu. Matbaa kurulmadan kitaplar hattatlar tarafından elle yazılıyordu. Bu durum yeteri kadar kitap çoğaltılmasına neden oluyordu. Matbaa sayesinde çok sayıda kitap basıldı ve kitaplar ucuzladı. Kütüphanelerin sayısı arttı.

Buna göre matbaa aşağıdaki alanların hangisinde Osmanlı toplumuna doğrudan katkı sağlamıştır?

- A) Kültür B) Bilim
C) Eğitim D) Yönetim

7 Osmanlı'da ilk buharlı gemi 1828 yılında İngiltere'den satın alınmıştır. Swift adını taşıyan İngiliz yapımı bu vapura İstanbul halkı buğu adını verdi. Vapura yoğun bir ilgi olunca ulaşımı düzenli hâle getirmek için 1851'de Şirket - i Hayriye adıyla bir vapur işletme şirketi kuruldu. Ulaşım alanında ikinci atılım demir yolu yapımıyla gerçekleşti. Orient Express adını taşıyan tren seferleriyle çok sayıda Avrupalı turist İstanbul'u ziyaret etmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İngiltere ile ticari ilişkiler söz konusudur.
B) Ulaşımın gelişmesini sağlayan çalışmalar yapılmıştır.
C) Farklı kültürler tanınmıştır.
D) Ulaşım gelişmesi bazı sorunları beraberinde getirmiştir.

8 II. Mahmut Dönemi'nde yapılan bazı yenilikler şunlardır:

- ◆ Avrupa'ya öğrenciler gönderilmiştir.
- ◆ Avrupa tarzında yeni okullar açılmıştır.
- ◆ Mekteb-i Harbiye Okulu açılmıştır.

Bu çalışmalarla ortaya çıkan sonuçlar hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Eğitim alanında modernleşme sağlanmıştır.
B) Osmanlı Devleti eğitim alanında Avrupa'yı etkilemiştir.
C) Batı düşüncesinin ülkeye girmesi hızlanmıştır.
D) Askeri eğitime önem verilmiştir.

1 Seyyah Sanz Türkler hakkında düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: "...Adalet ve hukuk yoluyla toplum düzenini sağlayan Türkler, Hristiyan ve Müslüman farkı gözetmeden adaleti herkese eşit olarak tatbik ederler. Kadıların masalarında İncil ve Tevrat birlikte bulunur. Hristiyanları İncil, Yahudileri Tevrat üzerine yemin ettirirler..."

Buna göre ünlü Seyyah Sanz'ın görüşünden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Adil ve hoşgörü anlayışına
- B) İnanç özgürlüğüne
- C) Farklı milletlerin bir arada yaşadığına
- D) Osmanlı Devleti'nin tek bir ulustan oluştuğuna

2 "Bıraktıkları hayratlar hangi çeşit olursa olsun bizdenkinden fazladır. Bu yüzden yaşarken bile bizden daha cömerttirler. Dört imparator tarafından yapılan dört büyük caminin etrafı hayrat ile doludur. Paşalar da hayrat bırakırlar. Kasabalar ve تنها yol kıyılarına yolcular için kervansaraylar yaptırır, yollar açtırırlar. Su olmayan yerlere çeşmeler ve tuvaletler yaptırır. Halkın bedava olarak faydalandığı bu yapılar öyle muhteşemdir ki saraylara benzer. Buralardan istifade edenler "Allah yaptırandan razı olsun." demeden edemezler. Sadece insanlara değil, hayvanlara da yapılan iyilik çok büyük sevaptır. Bazı insanlar denizdeki balıklara ekmek atarlar."

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı birçok yerde insanlığa hizmet amacıyla imar faaliyetlerinde bulunmuştur.
- B) Osmanlı'nın imar faaliyetleri Türk-İslam geleneğini devam ettirdiğini göstermektedir.
- C) Osmanlı sosyal hizmetler sayesinde hazineye önemli gelir kazandırmıştır.
- D) Türk-İslam devletleri arasında topluma yönelik sosyal hizmetler en çok Osmanlı Devleti'nde olmuştur.

3 "İstanbul'da bahçe duvarlarının üstlerinde birçok kedinin kendilerine sadaka verecek insanları bekledikleri görülür. Türkler arasında işkembe, ciğer ve et parçalarını kaynatarak satmak âdettir. Bu gibi satıcıların arkasında daima köpekler koşuşturur. Türkler bu satıcılardan aldıkları yiyecekleri köpeklere eşitçe dağıtırlar ve kenarda bekleyen kedilerin paylarını vermeyi de unutmazlar. Türkler; kedi, köpek, balık, kuş, başka canlı ve konuşmayan yaratıklara yiyecek vermekle Allah'ın gözüne gireceklerine inanırlar."

Buna göre seyyahların eserlerinde Osmanlı'nın;

- I. sosyal yaşantıları,
- II. inançları gereği hayvanlara değer verdikleri,
- III. ekonomik faaliyetler içerisinde en çok hayvan ticareti ile uğraştıkları

özelliklerinden hangileri anlatılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

4 "Tüccarlar ayaklarını altına alıp kahve veya salep içerek gelecek olan müşterisini bekliyor. Türk tüccarı müşterisine karşı son derece kibar. Zorlama, üsteleme, kavgaya yok. Çünkü önemli olan edep ve namus. Paranın üstünü tam olarak geri veriyor tartıyı dürüstçe yapıyor ve tartarken terazide yuvarlak ağırlıklar kullanılıyor."

Buna göre Osmanlı ülkesindeki esnafı ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ahlâki değerlere önem verdikleri
- B) Hoşgörülü oldukları
- C) Ayrımcılık yaptıkları
- D) Güvenilir oldukları

5

Türkler obur değillerdir. Gayet az yerler, sofraya zevkine pek az düşkündürler. Bir parça ekmekle beraber tuz, soğan ve yoğurt bulurlarsa yemek için başka şey aramazlar. Yoğurt bir çeşit ekşimiş süttür. Türkler buna su ilave ederek içine ekmek doğruyorlar. Harareti teskin etmek için çok iyi bir sıvıdır. Hem besleyici hem de hazmı kolaydır. Kervansarayların hepsinde bu yoğurt mutlaka bulunur. Üzüm, vişne gibi kuru yemişleri sıcak suda kaynatıp toprak tabaklar içine koyarlar. Bir de pirinçten yapılan yemekleri vardır. Üzerine koyun ve kuzu eti koyarlar.

Ogier Ghislain de Busbescq'e göre Türklerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kanaatkâr bir yaşam tarzı bulunmaktadır.
- B) Hayvansal gıdalar tüketilmiştir.
- C) Vücut sağlığı açısından besin tüketilmiştir.
- D) Ağırıklı olarak sofralarda tahıl ürünleri tüketilmiştir.

6 "Ayaklarının daima temiz olması gerekir. Yazın giydikleri ayakkabılar ince deriden mor, kırmızı veya sarı renkte yapılı. Bizdeki kumaşların boyanışı gibi deriye çok güzel renkler verirler. Kepenek yerine de dolama adı verilen topuklara kadar uzun şeyler giyerler. Manto olarak uzun ve bol elbiseler giyerler. Giyimlerini mümkün olduğu kadar iyi kumaştan yaptırırlar. Kalite itibarıyla yüksek olmamakla beraber üzerine türlü nakışlar konmuş gösterişli ve zarif çeşit çeşit kumaş dokunur."

Manuel Serrane Y. Sanz'a göre Osmanlı'da giyim konusuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Genelde ipekten yapılmış elbiseler tercih edilmiştir.
- B) Osmanlı toplumu dış görünüşüne önem vermiştir.
- C) Farklı türlerden yapılmış giysiler kullanılmıştır.
- D) Genelde vücut hatlarını göstermeyen kıyafetler giyilmiştir.

7 "Toplumun ve kâinatın büyük sevincini göstermek için öğleye doğru sarayda topların olduğu kısımda ve tophanede korkunç bir şekilde gürültülü toplar atılırdı. Bayram gelmeden önce büyük hazırlıklar yapılırdı. Dükkânlar güzel kumaşlarla, evler işlemeler ve halılar ile donatılırdı. Evler madeni pullarla veya bayram uygun bir mevsime gelmişse çiçeklerle ve yeşilliklerle süslenirdi. Bu gibi süslemeler evlerin dışından dostlarla kahve şerbet içilen sofaya kadar koyulurdu. Top atışlarıyla bayram ilan edilince şehirde (İstanbul'da) şarkılar, ut ve diğer müzik aletlerinin sesleri işitilirdi. Bayram süresince sokaklar insanlarla dolardı."

Metinde Fransız Seyyah Philippe de La Canaye'nin gözüyle Osmanlı'nın aşağıda verilen hangi alandaki yaşam tarzından söz edilmiştir?

- A) Siyasi
- B) Kültür
- C) Ekonomi
- D) Askeri

- 1 Sosyal Bilgiler Öğretmeni İbrahim Bey derse girdikten hemen sonra akıllı tahtaya şu bilgileri yazmıştır:

İnsanların en eski ekonomik faaliyetlerinden biridir. Sade ve düz alanların olduğu yerlerde yılda birden fazla ürün alınır ve çeşitli ürünler yetişir. Yükseköğretim ve diğer eğitim kurumları, sinema ve tiyatro gibi faaliyetler, spor, sergi ve fuar organizasyonları ile hastaneler yerleşmeyi etkileyen diğer etkenlerdendir. Büyük kentlerimiz bu etkinliklerin yapıldığı yerlerdir.

Öğretmenin tahtaya yazdığı bilgi dikkate alındığında yerleşmeyi etkileyen faktörlerden hangisinin öneme vurgu yapıldığı söylenebilir?

- A) Turizm - yeryüzü şekilleri
B) Sanat ve tarih
C) Tarım - sosyal ve kültürel faaliyetler
D) Sağlık - tarih

2

Eğitim Durumu	6 Yaş ve Üstü Toplam Nüfus Oranı
Okuma - yazma bilmeyenler	%3,5
Okuryazar fakat okul bitirmeyen	%12,08
İlkokul	%28,11
İlköğretim	%15,16
Ortaokul ve dengi	%10,06
Lise ve dengi	%18,17
Üniversite	%12,07

Yukarıdaki tablo dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) İlkokul okullaşma oranının üniversite okullaşma oranından fazla olduğu
B) Okuma - yazma bilmeyenlerin oranının diğer eğitim düzeylerine göre daha düşük olduğu
C) Ortaokul ve dengi okullaşma oranının lise dengi okullaşma oranına göre daha fazla olduğu
D) Üniversite okullaşma oranı ile okuryazar fakat okul bitirmeyen okullaşma oranının birbirine çok yakın olduğu

- 3 İzmir, nüfusu bakımından ülkemizde üçüncü sıradadır. Tarihî bir şehir olan İzmir, demir ve kara yolu ağı ile iç bölgelere bağlıdır. İzmir Limanı ülkemizin İstanbul'dan sonraki ikinci büyük limanı olup dış ticaretimizde çok önemli yeri vardır. İzmir'in turizm, kültür, ticaret ve sanayi özellikleri yerleşmenin fazla olmasını sağlamıştır.

Buna göre İzmir'de yerleşmenin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- A) Ulaşım imkânlarının iyi olması
B) Liman şehri olması
C) Kültür ve turizmin gelişmesi
D) Yunan adalarına yakın olması

- 4 Aşağıdaki tabloda bazı yıllara ait nüfus miktarı ve yıllık nüfus artış oranları verilmiştir.

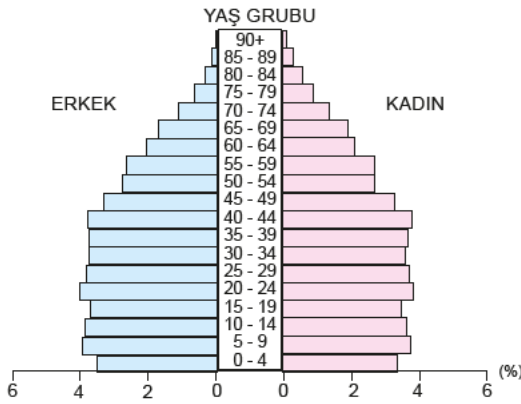
Türkiye Nüfus Bilgileri		
Yıl	Nüfus	Yıllık Artış %
2016	79.814.871	13,5
2017	80.810.525	12,4
2018	82.003.882	14,7
2019	83.154.997	13,9
2020	83.614.362	5,5
2021	84.680.273	12,7

Tablodan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Verilen yıllarda nüfus miktarında bazı yıllar azalma olmuştur.
B) Yıllık nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıl 2016'dır.
C) Verilen yıllar arasında en düşük nüfus miktarı oranı 2018 yılına aittir.
D) Yıllık nüfus artış hızı yıllar arasında farklılık göstermiştir.

5

2021 yılı Türkiye nüfus piramidi verilmiştir.

Verilen piramide göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

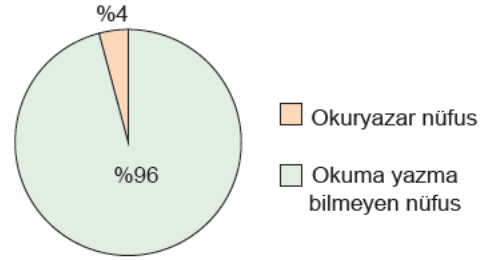
- A) Kadın ve erkek nüfus oranları birbirine yakındır.
- B) En fazla nüfus 20-24 yaş grubundadır.
- C) 65 yaş üstü sonrası nüfusun oranı giderek düşmektedir.
- D) 50-54 yaş grubu nüfus miktarı 15-19 yaş grubu nüfustan fazladır.

6 Eskiden nüfusu fazla olan ülkeler güçlü kabul edilirdi. Bugün ise güçlü ya da zengin bir ülke olabilmenin ön şartı artık kalabalık bir nüfusa sahip olmak değildir. Güçlü bir ülke olabilmek nüfusun sayısından çok nüfusun eğitim durumu, yaş yapısı ve ekonomik gelir seviyesi gibi özelliklere bağlıdır.

Yukarıda verilen bilgiler incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Nüfusun niteliği niceliğinden daha önemlidir.
- B) Bütün kalabalık ülkeler geri kalmış ülkelerdir.
- C) Yaşlı nüfus kalabalık nüfusa göre daha avantajlıdır.
- D) Bütün ülkeler nüfus miktarlarını eşit sayıda tutmaktadırlar.

7

Yukarıda ülkemizde yapılan ilk nüfus sayımına göre ülkenin okuryazar oranı verilmiştir.

Yukarıda verilen grafik incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Okuryazar olanların hepsi üniversite mezunudur.
- B) O yıllarda halkın çoğunluğunun okuma- yazma bilmediği görülmektedir.
- C) Ülke nüfusu her zaman okumaya istekli olmuştur.
- D) Okuma - yazma işi erkeklere sıkıcı gelmektedir.

8 Tablo: Yıllara ve Cinsiyete Göre Nüfus Sayımı

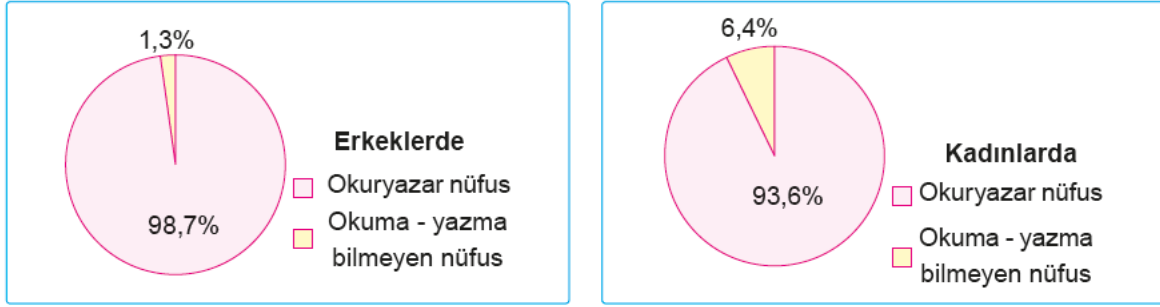
Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2016	79.814.871	40.043.650	39.771.221
2017	80.810.525	40.535.135	40.275.390
2018	82.003.882	41.139.980	40.863.902
2019	83.154.997	41.721.136	41.433.861
2020	83.614.362	41.915.985	41.698.377
2021	84.680.273	42.428.101	42.252.172

Yukarıdaki tablo ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) 2018 yılındaki erkek nüfusu bir önceki yıla göre artmıştır.
- B) Ülke nüfusunda sürekli olarak artış yaşanmaktadır.
- C) Kadın ve erkek nüfusunun en fazla olduğu yıl 2019'dur.
- D) Verilen yıllarda erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından daha fazla olmuştur.

- 9 Aşağıda TÜİK'in ülkemiz ile ilgili geçmiş yıllarda paylaştığı kadın ve erkeklerde okuryazarlık oranlarını gösteren grafikler verilmiştir.

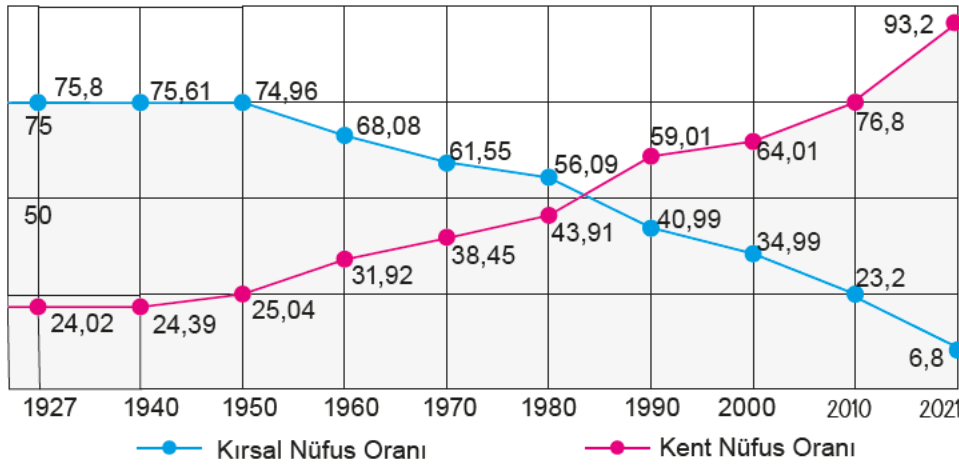

Yukarıda verilen grafikler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Her iki cinsiyetin toplam okuma- yazma bilmeyen oranı kadınların okuryazar oranının altındadır.
 B) Kadınlarda okuma - yazma bilen nüfus erkeklerden daha fazladır.
 C) Gelişmiş ülkelerde kadın okuryazar oranı yüksektir.
 D) Kırsal kesimlerde her iki cinsiyet için okuma - yazma oranı daha düşüktür.

10

Türkiye'de Kırsal ve Kent Nüfus Oranları (1927-2021)

- ◆ Ülkemizde Cumhuriyetin ilk yıllarında kırsal nüfus oranı %76, kentsel nüfus %24 civarındadır. Bu oran 1950 yıllarına kadar çok fazla değişmemiştir.
- ◆ Günümüze geldikçe kırsal nüfus azalırken kent nüfusu artmaktadır.
- ◆ Kent nüfusu ilk kez 2000 yılında kırsal nüfusu geçmiştir.
- ◆ Kırsal nüfus oranının en fazla, kent nüfus oranının ise en az olduğu yıl 1927'dir.
- ◆ İnsanlar ekonomik nedenlerden dolayı kırsal alanlardan kentlere göç etmişlerdir.

Yukarıda verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

11

Yukarıdaki bilgilendirme afişine bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türkiye nüfusunun yarısından fazlasını çalışma çağındaki nüfus oluşturmaktadır.
B) Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya'nın toplam nüfusu İstanbul'un nüfusundan daha fazladır.
C) İstanbul nüfusundaki yoğunluğun nedeni bölgede sanayinin gelişmesiyle ilgilidir.
D) Erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazladır.

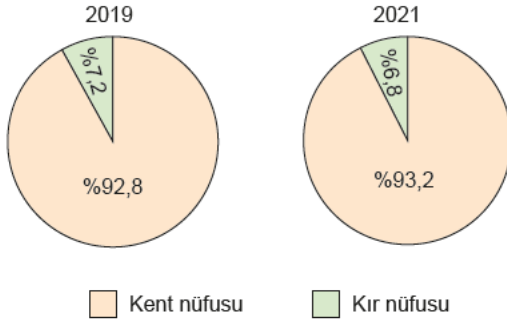
- 12 Turizm; dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yapılan geziler ve bir ülkeye bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin yapılan çalışmaların tümüdür. Türkiye'nin güney kıyılarına, yaz mevsimi boyunca birçok ülkeden turist gelmektedir. Bu insanların bölgeye gelmesiyle ticaret canlanır ve bu aylarda bölgede çok sayıda kişiye iş ve ulaşım imkânı doğar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türkiye'nin güney kıyıları yaz turizmi için elverişlidir.
B) Turizm sektöründe mevsimlik işçi çalıştırılır.
C) Türkiye'de sanayi en çok güney bölgelerde gelişmiştir.
D) Turizm sektöründeki canlanma ticareti de etkiler.

13

Yukarıda verilen grafikler incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kentten köye doğru bir göç yaşanmaktadır.
- B) Kent nüfus oranı artmıştır.
- C) Ülke nüfusu genel olarak azalmaktadır.
- D) 2019 kır nüfusu 2021 kır nüfusundan azdır.

14

TÜİK 2021 yılı nüfus verilerini açıkladı. Bu açıklamaya göre; Türkiye’de kilometrekareye düşen kişi sayısı arttı. Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen “bir kilometrekareye düşen kişi sayısı”, Türkiye genelinde 2020 yılına göre 1 kişi artarak 110 kişi oldu. İstanbul, kilometrekareye düşen 3.049 kişi ile nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilimiz oldu. Bunu sırasıyla; 563 kişi ile Kocaeli, 368 kişi ile İzmir takip etti. Nüfus yoğunluğu en az olan il ise bir önceki yılda olduğu gibi Tunceli oldu.

Yukarıdaki bilgilere göre aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Nüfus yoğunluğu en az olan il sıralamasında değişiklik artmıştır.
- B) Ülkenin yüz ölçümü önceki yıllara göre küçülmüştür.
- C) Ülke nüfusu azalmış fakat nüfus yoğunluğu artmıştır.
- D) Her ilin nüfus yoğunluğu bir kişi artmıştır.

15

Yaş Grubu	Toplam Nüfus İçindeki Payı (%)
0-14 (Çocuk)	22,4
15-64 (Yetişkin)	67,9
65+ (Yaşlı)	9,7

Yukarıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye nüfusunun %90,3’ünün yaşlı olmadığı
- B) Yaşlı nüfusun çocuk nüfusuna göre az olduğu
- C) Türkiye’deki nüfusun çoğunluğunun yetişkin yaşta olduğu
- D) Genç nüfus artışının durduğu

16

9500 yıllık geçmişi olan Çatalhöyük binlerce insanı içinde barındıran geniş bir şehirdir. Çatalhöyük ilk yerleşme yeri olarak bilinmektedir. Çarşamba Irmağı’nın ilkbaharda taşarak Çatalhöyük’ü bir yarımada döndürmesi bu yerleşim yerinin savunulmasını kolaylaştırmıştır.

Buna göre;

- I. elverişli iklim özelliklerine sahip olması
- II. güvenli bir konumda yer alması
- III. tarım bakımından verimli olması
- IV. elverişli yüzey şekillerine sahip olması

yukarıdakilerden hangileri Çatalhöyük’ün yerleşim yeri olarak seçilmesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) III ve IV

- 1 Yükseköğrenim görmüş, nitelikli, alanında uzman kişiler daha gelişmiş ülkelere göç etmektedirler. Özellikle geri kalmış veya az gelişmiş ülkelerin kalkınma umudu, yetiştirdikleri uzmanlardır. Bunlar, daha iyi şartlarda çalışma ve yaşama imkânlarını gelişmiş ülkelere aramaktadırlar. Beyin göçü olarak adlandırılan bu olay geri kalmış ülkelerin gelişmesini daha da geciktirmektedir.

Buna göre az gelişmiş ülkelere gelişmiş ülkelere beyin göçünün yaşanması ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Beyin göçünün az gelişmiş ülkeleri olumsuz etkilediği
B) Beyin göçünün daha iyi şartların olduğu ülkelere doğru yaşandığı
C) Beyin göçünün gelişmiş ülkelere umduğunu bulmayan kişiler tarafından gerçekleştirildiği
D) Beyin göçünün daha çok nitelikli elemanlar tarafından gerçekleştirildiği

- 2 Osmanlı Devleti hızla çözülyordu. Doğu ve Orta Balkanlar'da Bulgar ve Rus orduları sürekli ilerlemekteydi. Osmanlı'nın zararına, ortalığı en çok karıştıranların başında Sırp geliyordu. Bosna vilayetinde ise işler uzun zamandan beri iyi gitmiyordu ve Ahmet Çınar'a göre göç kapıdaydı. Göçmeye kesin olarak karar vermişti. Bu kararın Zeynep'e zor geldiğini biliyordu. Burada doğmuştu. Burada evlenmişlerdi. Burada çocukları olmuştu. Çocukları için de burası çok önemliydi. Göz açıp gördükleri, gönül verip sevdikleri bu geniş vadi, sonradan onlar için cennet bahçesi gibi özlenen bir yer olacaktı. Anılarının hoş tadı giderek acılaşacak, zaman zaman canlarını yakacaktı. Göçün yaklaştığı bu günlerde karısı da çocukları da korku içindeydi. Nihayet yola koyuldular. Göç çileli bir yolculuktu. Acı ve hüznü dolu. Hastalık başlangıcı gibi gelen baş dönmesinin ardından, gitgide bedenlerini ve ince yerlerini titreten anılarına dalıp hüznülediler. Sonra yine toparlandılar, göçün oluşturduğu yalnızlık duygusunun gününü dertlerinin ardına itip huzur bulmak için seçtikleri şehre doğru yürüdüler. Saraybosna'dan Üsküp'e! Bu yolculuk daha sonra Selânik, Edirne, İstanbul ve İzmir'e kadar devam edecektir. Tren yolu vardı artık. Ama çok daha zahmetli olan eski yolu kullanmak zorundaydılar. Ahmet Çınar'ın işi gereği ata da ihtiyacı vardı öküzlere de, onların çektiği yaylı arabaya da. Ayrıca, Saliha'nın omzuyla boynu arasından başka yerde uyumayan kedisine, Ali'nin yavrularına da sahip çıktığı köpeğe vermeleri gereken sevgileri vardı. Bunlara engel olsalar çocuklar daha çok ayrılık acısı yaşayacaklardı.

Yukarıdaki parçaya göre göç edilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal baskı
B) Savaş
C) Mübadele
D) Terör

3

A. Beyin Göçü	B. İşçi Göçü
1. Karnını doyurmak amacıyla zorunlu yer değiştirmedir.	6. Daha iyi yaşam ve çalışma olanakları için istekli yer değiştirmedir.
2. Nitelsiz iş gücü gider.	7. İyi eğitilmiş, uzman ve nitelikli iş gücü gider.
3. Sermaye, kol gücüdür.	8. Sermaye, beyin/kafa gücüdür.
4. Gidilen ülkede işe kapanık yaşanır.	9. Gidilen ülkeye adaptasyon kolay olur ve çift kültürlü kimlik doğar.
5. Gazi Yaşargil bu göç türünden faydalanmıştır.	10. Geldiği ülkeden kopulur.

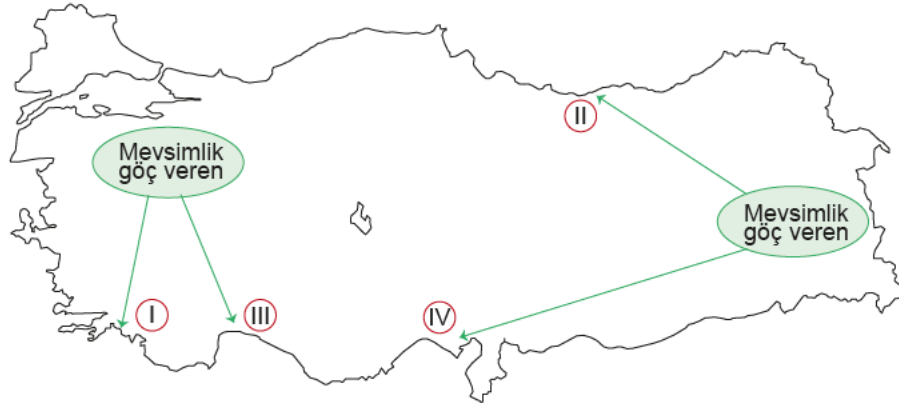
Yukarıdaki tabloda bilgiler ait olduğu göç türüne göre gruplandığında hangisi yanlış olur?

- A) A: 2,4
B: 7,9
B) A: 7,8
B: 3,10
C) A: 5,6
B: 1,10
D) A: 6,9
B: 1,4

Nedenleriyle ve Sonuçlarıyla Göç

4 Aşağıdaki Türkiye haritasında başlıca mevsimlik iç göçlerin yönü verilmiştir.

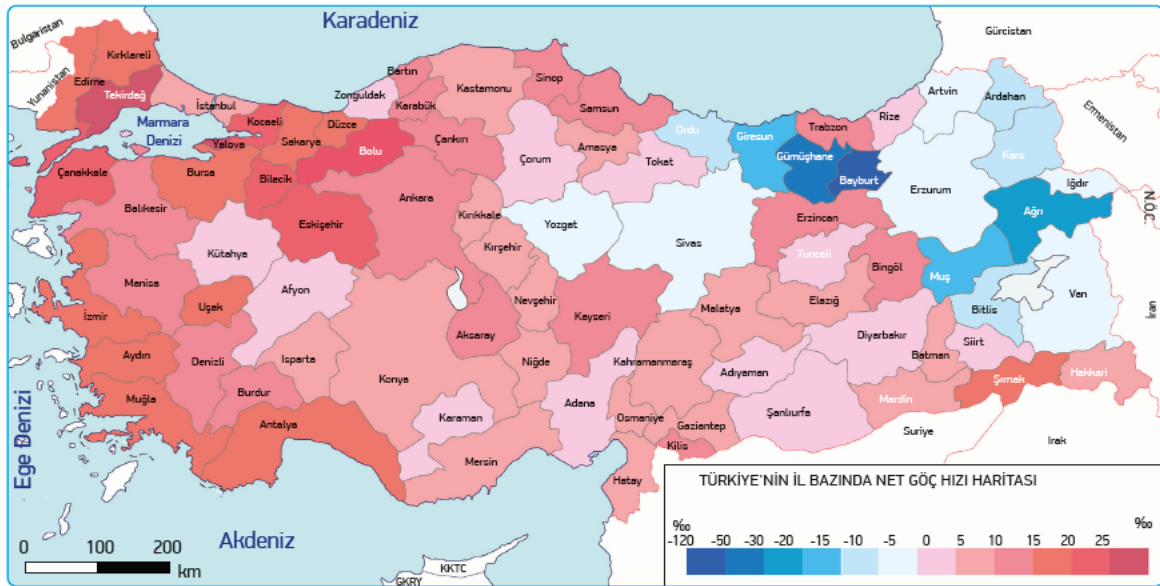

Numaralandırılmış alanların mevsimlik göç alma nedenleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Sanayi	Turizm	Tarım	Ticaret
B)	Turizm	Sanayi	Ticaret	Ticaret
C)	Tarım	Sanayi	Ticaret	Turizm
D)	Turizm	Tarım	Turizm	Tarım

5 Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına da net göç hızı adı verilir. Bir yerleşim biriminde net göç hızının pozitif değerde olması nüfusun arttığını, negatif değerde olması da nüfusun azaldığını gösterir.

Aşağıdaki haritada yer alan Türkiye'nin il bazında net göç hızı verilmiştir.

Verilen haritaya göre;

- I. Nüfus genelde batıdan doğuya doğru düzenli bir şekilde azalır.
- II. Marmara Bölgesi'nin net göç hızı Akdeniz Bölgesi'ne göre daha fazladır.
- III. Doğu Anadolu Bölgesi'nde net göç hızı illere göre farklılık göstermektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) II ve III

1 Aşağıda Anayasa'nın 23. maddesi verilmiştir.

Madde 23: Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; seyahat hürriyeti suç soruşturması ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Ancak vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, vatandaşlık ödevi ya da ceza soruşturması veya kovuşturması sebebiyle sınırlanabilir. Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

Buna göre;

- I. Yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz anayasa ile güvence altına alınmıştır.
- II. Ülkemizde yaşayan farklı dinlere mensup kişilerin yerleşme ve seyahat özgürlüğü hakkı yoktur.
- III. Bazı durumlarda, yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz kanunla sınırlandırılabilir.

verilen yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) Yalnız I
C) I ve III D) II ve III

2

Ankara'ya Veda Ederken

Burak: Babamın iş değişikliği nedeniyle Erzurum'a doğru yola çıkmıştık. Yol boyunca arabanın arka koltuğunda camdan dışarıyı izledim. İzlerken de düşündüm. Ankara'ya gelişimizi, yerleşmemizi... Önce çok üzüldüm. Yaşadığımız şehirden okulumu, arkadaşlarımı, öğretmenimi bırakıp gitmek çok zor geldi. Ama annem istediğimiz zaman arkadaşlarımı ve öğretmenimi ziyarete gidebileceğimi söyleyince çok sevindim. Okulumu ve arkadaşlarımı çok sevmiştim. Hafta sonu yurt dışındaki akrabalarımızın ziyaretimize geleceğini öğrenince çok sevindim.

Yukarıdaki parçadan hareketle Burak ile ilgili;

- I. yerleşme ve seyahat hakkına sahip olduğu,
- II. özgürlüğünden alıkonulduğu,
- III. babasıyla gitmek istemediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

3 Aşağıda bir gazete haberine yer verilmiştir.

VİZE "YOK" HALI "VAR"

İzmir'de tasarladığı halılarla 11 ülkeye ihracat yapan genç kadın girişimci, Türkiye ile vize problemi yaşayan ABD'ye kendisi giremedi ama halıları girmeyi başardı. Müşteriyle görüşmek için ABD'ye gitmeyi planlarken vize krizinin gündeme geldiğini belirten girişimci "Müşteri ile görüşmeye gidecektim ki vize krizi yaşandı ve ABD'ye gidemedim. Ancak müşterim halıyı almaya niyetli olduğu için İstanbul'a geldi ve görüşme yaptık. Halıların dokuması bittiği zaman inşallah ABD'ye yollayacağız." dedi.

Buna göre;

- I. halıların ABD'de birçok kişi tarafından kullanıldığı,
- II. seyahat özgürlüğünün kısıtlandığı,
- III. ABD ile yaşanan vize sorununun turizmi olumlu yönden etkilediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız II

4

Pandemi birden fazla ülkeyi etkileyen salgın hastalıktır. Türkiye dünyada koronavirüs salgını başladığında harekete geçmiş ve birtakım tedbirler almıştır. Bazı yerleşim yerleri karantina altına alınmıştır. Ayrıca 65 yaş üstü ve 20 yaş altı insanların sokağa çıkmaları kısıtlanmıştır. Büyük şehirlere giriş çıkışlar zorunlu olmadıkça kısıtlanmıştır.

Buna göre koronavirüs salgını dolayısıyla hangi hak ve özgürlüğün kısıtlandığı söylenebilir?

- A) Sağlık hakkı
B) Haberleşme özgürlüğü
C) Din ve vicdan özgürlüğü
D) Seyahat özgürlüğü

5

Yayla Yasağının Kalkmasıyla Hayvancılık Eski Günlerine Dönecek

Terör nedeniyle çıkılmasına izin verilmeyen yayla ve meraların halkın hizmetine açılacağı müjdesiyle Van'da gözler yaylaya çevrildi.

Güvenlik güçlerinin başarılı operasyonlarının ardından yaylalar güvenli hâle getirildi. Yaylalara kavuşacak olmanın sevincini yaşayan besiciler, havaların ısınmasıyla birlikte kıl çadırlarını ve hayvan sağlamak için kullandıkları malzemelerini yaylalara taşımaya başladılar.

Büyükşehir Belediye Başkan Vekili, huzur ortamının sürdürülebilir hâle gelmesinin önemli olduğunu belirtti. Huzur ve güvenliğin sadece turizm, sanayi ve hizmet sektörüne değil, kentin ekonomisi için hayati önemi olan hayvancılığa da çok büyük katkı sağladığını söyledi.

Yukarıda verilen gazete haberinden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Terör faaliyetleri ülke ekonomisini zarara uğratmıştır.
- B) **Van Türkiye'de hayvancılığın en fazla yapıldığı ilimizdir.**
- C) Hayvancılığın gelişmesi için güvenli ortam oluşturulmuştur.
- D) Ülkemiz mera hayvancılığının yapılması için uygun coğrafi yapıya sahiptir.

- 6 Dünya Sağlık Örgütü Sözcüsü, ebola salgınının görüldüğü ülkelerdeki hastaların virüsü başka bölgelere taşınmasını engellemek için buralardaki ilgili kuruluşlarla iş birliği yapıldığını belirtti. Bu ülkelerdeki hükümetlerin salgının yaygın olarak görüldüğü yerlerde karantina alanları oluşturduğunu ifade eden sözcü, insanların ülkenin başka bölgelerine seyahat etmelerinin engellendiğini kaydetti. Dünya Sağlık Örgütü sözcüsü karantinada tutulan insanların yiyecek ve temiz su gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğine işaret etti.

Buna göre ebola salgınının;

- I. özgürlüklerin sınırlandırılmasında,
- II. ülkeler arası siyasi sorunların yaşanmasında,
- III. sosyal ilişkilerin kısıtlanmasında

sonuçlarından hangilerine yol açtığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız III

1 Arkeologlar, tarihte bilinen ilk yazı örneklerinin Mezopotamya, Mısır ve Çin'de bulunduğunu belirtmektedirler. Bu yazı örneklerinden anlaşıldığına göre yazı, ticaret, hukuk, bilim, tarih gibi birçok alanda ve bilgi aktarımında kullanılmıştır. Üzerine yazılan malzemeler değişse de yazı insanlığın belleği olmayı sürdürecektir.

Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yazının bilgilerin aktarılmasında rol oynadığı
- B) Yazının farklı malzemelerin üzerine yazıldığı
- C) İlk yazı örneklerinin tam olarak okunamadığı
- D) İlk yazı örneklerinin farklı bölgelerde bulunduğu

2 Eski Mısırlıların kullandığı resimli yazıya hiyeroglif denir. Bu yazıda semboller belirli sözcükleri ve sesleri ifade eder. Hiyeroglif yazılar yalnızca duvara ve anıtlara yazılır. Hiyeroglifin başlangıç tarihi MÖ 3300 yılına kadar uzanır. MÖ 1100 yıllarında kalan bir papirüs üzerindeki kayıtlar yazının ve yazmanlığın önemini ortaya koymaktadır. "Yazı yazmayı iyi öğren, öyle ki kendini ağır bedensel işlerden kurtarıp ünlü yöneticiler katına yükseltesin. Yazmasını bilen kişi kaba ve sıradan işler görmez, emir verir, kültürü aktarır, yenilikleri gelecek kuşaklara bildirir, mali kayıtları tutar, askerî savaşları anlatır, antlaşmaları yazar, hastalıkların tedavilerini bilir." Papirüs bitkisinden elde edilen kâğıtlar üzerine yalnızca edebî metinler yazılmazdı. Antlaşmalar, yemek tarifleri, vergi kayıtları, mevsimler ve taşkın zamanlarının yazıldığını görmekteyiz. Ayrıca, tapınak duvarlarına hükümdarların hayat hikâyeleri de hiyeroglif olarak kazınmıştır. Ayrıca günlük yazışmalarının yapıldığı bir alfabeleri daha vardı; buna da hiyeratik denirdi.

Buna göre Mısır Uygarlığı hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yazıyı ilk olarak MÖ 3. yüzyılda kullandıkları
- B) Papirüs adı verilen bir kağıt kullandıkları
- C) İki çeşit yazı türü kullandıkları
- D) Yazıyı bilenlere özel önem verdikleri

3 Bilginin depolanması ve aktarılmasında özellikle son elli yıl içinde büyük bir gelişim yaşanmıştır. Bilgi teknolojileri alanındaki gelişmeler kitabın binlerce yıllık geçmişinde yeni bir sayfanın açılmasına öncülük etmiştir. 1971 yılında ilk mikro işlemcinin üretilmesi bilgi teknolojilerinde bir dönüm noktasıdır. Bu gelişmeyle bilgisayarlar daha küçük, daha düşük maliyetli ve daha kolay kullanılabilir hâle gelmiştir. Kitaplar da dijital ortama taşınmaya başlanmıştır. Tabletler, akıllı telefonlar ve e - kitap okuyucular hayatımıza girmiştir.

Buna göre;

- I. Teknolojik gelişmelerle bilgisayarlar daha ekonomik ve kullanışlı hâle gelmiştir.
- II. Teknolojik gelişmelerin yararları olduğu kadar zararları da vardır.
- III. Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması aynı zamanda bilgi güvenliği riskini de arttırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- C) Yalnız II
- D) Yalnız I

4 Denizci bir millet olan Fenikeliler, Mısır hiyeroglif yazısını sadeleştirerek ilk alfabeği geliştirdiler. Fenikeliler alfabeği özellikle Akdeniz kıyılarında ticaret yaptıkları kişilerle daha iyi anlaşmak için kullanıyorlardı. Fenike alfabesi 22 şekilden ve yalnızca sessiz harflerden oluşuyordu. MÖ 900'lerde Yunanlılar bu alfabeği kendi dillerine uyarladılar ve sesli harfleri buldular. Yunan alfabesini daha da geliştiren Romalılar günümüzde kullanılan ve 26 harften oluşan Latin alfabesini oluşturarak kullanmaya başladılar. Böylece günümüzde en yaygın kullanılan alfabelerden biri olan Latin alfabesi ortaya çıkmış oldu.

Buna göre;

- I. Latin alfabesinin ortaya çıkmasında birçok uygarlığın katkısı olmuştur.
- II. Sesli harfler Yunan medeniyeti tarafından ilk kez kullanılmıştır.
- III. Latin alfabesinin temelini Fenikeliler oluşturmuştur.

yukarıdaki yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5

Günümüzde kullanılan yazı sistemlerinin oluşmasında Fenikelilerin büyük rolü vardır. Fenikeliler Sümerlerin yazı sistemini geliştirerek sembollere dayanan Fenike alfabesini oluşturmuşlardır. Latin alfabesi de dahil günümüzde kullanılan birçok alfabe Fenikelilere dayanmaktadır. (MÖ 1000)

Fenike Alfabesi

Yunanlılar Fenike alfabesine ünlü harfleri de ilave ederek bugünkü yazı sisteminin temelini oluşturmuşlardır. Yunanlıların geliştirdiği 26 harfli alfabeyi Romalılar sonraki yüzyıllarda Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir. (MÖ 750)

Latin Alfabesi

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yeni bir alfabenin oluşturulmasında önceki alfabeden yararlandığına
- B) Fenike alfabesinin diğer alfabelerden daha kolay olduğuna
- C) Uygarlıkların birbiriyle etkileşim içerisinde olduklarına
- D) Tarih boyunca uygarlıkların farklı alfabeler kullandıklarına

6 Kültür ve sanat açısından orijinal eserleri olmayan Fenikelilerin, uygarlığın gelişimine en büyük katkıları, çivi yazısından geliştirdikleri alfabetik yazı olmuştur. 22 harfli Fenike alfabesine Yunanlılar ve Romalıların sesli harf ilavesiyle bugünkü Latin alfabesi ortaya çıkmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Sümerlerin Fenikelilerden etkilendiği
- B) Fenikelilerin alfabe oluşturan bir uygarlık olduğu
- C) Latin alfabesinin bugünkü şeklini almasında farklı uygarlıkların etkisinin olduğu
- D) Sümerlerin yazı konusunda Fenikelileri etkilediği

7

- ◆ Tarihte kullanılan ilk yazı MÖ 3200'lerde Mezopotamya'da yaşayan Sümerlere ait çivi yazısıdır.
- ◆ MÖ 3000'lerde Mısırlılar resimleri simgeleştirerek hiyeroglif denilen kendilerine özgü bir yazı türünü kullanmışlardır.
- ◆ Fenikeliler MÖ 1000'lerde Sümerlerin yazı sistemini geliştirerek sembollere dayanan Fenike alfabesini oluşturmuşlardır.
- ◆ Günümüzde kullanılan yazı sistemlerinin oluşmasında MÖ 1000'lerde ortaya çıkan Fenike alfabesinin büyük rolü vardır.
- ◆ MÖ 750'lerde Yunanlılar Fenike alfabesine ünlü harfler ilave ederek bugünkü yazı sisteminin temelini oluşturmuşlardır.
- ◆ MÖ 750'lerde Yunanlıların geliştirdiği 26 harfli alfabeyi Romalılar sonraki yüzyıllarda Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir.

Buna göre;

- I. Yazının icat edildiği günden bugüne pek çok değişim geçirdiği
- II. Farklı uygarlıkların yazıya katkıda bulunduğu
- III. Tarihte en çok kullanılan alfabenin hiyeroglif olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

1

Türk - İslam Devletlerinde
Bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere her zaman bütçe ayrılmıştır.
Ülkedeki bilim insanlarına maddi ve manevi olarak destek verilmiştir.
Bilimsel çalışmaların yapılabilmesi için uygun ortam oluşturulmuştur.

Türk - İslam devletleri ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Türk - İslam devletlerinde yaşayan bilim insanları ülkenin en zenginleridir.
- B) Türk olmayan bilim insanlarına destek verilmemiştir.
- C) Bazı bilim insanlarının ülke yönetiminde söz sahibi oldukları görülür.
- D) **Türk -İslam devletlerinde bilimsel çalışmalar desteklenmiştir.**

2

Bilimsel gelişmeler farklı uygarlıkların katkılarıyla meydana gelmektedir. İslam uygarlığı da bilimsel gelişmelere öncülük etmiş uygarlıklardandır. IX. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar Türk ve İslam devletlerinde yetişen bilim insanlarıyla günümüz bilimsel gelişmelerinin temelleri atılmıştır. Türk ve İslam devletlerinde daha sonraki yüzyıllarda da önemli bilim insanları yetişmesine rağmen bilimsel gelişmelerde öncülüğü Avrupa uygarlığı devralmıştır.

Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) İslam uygarlığının bilimsel açıdan geliştiği
- B) **Bilimsel alanda Avrupa'nın İslam dünyasına öncülük yaptığı**
- C) İslam dünyasında yapılan çalışmaların günümüzü etkilediği
- D) İslam dünyasının bilimsel çalışmalar konusunda zamanla öncülüğü Avrupalılara kaptırdığı

3

Coğrafya ve astronomi ile de uğraşan Harezmi en önemli çalışmalarını matematik alanında yaptı. Hint rakamlarını İslam dünyasına tanıttı. "0"ı matematiğe kazandırdı, böylece günümüzde kullandığımız onlu sayı sistemi ortaya çıktı. Aynı zamanda günümüzde matematiğin bir dalı olan cebir onun bu bilim alanına kazandırdığı bir başka katkıdır. Cebir ile ilgili kitabı tercüme edilerek XVII. yüzyıla kadar Avrupa üniversitelerinde okutulmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Harezmi'nin ünlü bir matematikçi olduğu
- B) İslam medeniyetinin Hint medeniyetinden etkilendiği
- C) **Bilim ve sanatın İslam dünyasında gelişme göstermediği**
- D) İslam medeniyetinin Avrupa medeniyetini etkilediği

4

Avrupa'da "Avicenna" adıyla tanınan ve özellikle tıp alanında ünlü olan İbn - i Sina farklı bilim dallarında da eserler vermiş çok yönlü bir insandı. Daha 16 yaşındayken tıp alanında çalışmalar yapmaya başladı. Tıp alanında çalışmalarının yer aldığı "El Kanun fi't Tıb" isimli eseri Avrupa'da XVII. yüzyıla kadar tıp eğitiminde kullanıldı. Bir başka eseri olan "Şifa" ise felsefeden, matematik ve fiziğe kadar bilimlerin yer aldığı bir ansiklopediydi.

Buna göre İbn - i Sina ile ilgili;

- I. ününün sınırları aştığı,
- II. farklı alanlarda bilimsel çalışmalar yaptığı,
- III. şöhretini tıp alanında kazandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) **I, II ve III**
- C) II ve III
- D) Yalnız III

5 **İbn-i Sina:** Tıp, felsefe, matematik, astronomi ve kimya gibi farklı bilim dallarında iki yüzden fazla eser verdi. Tıp alanında yazmış olduğu El - Kanun Fit Tıp adlı eseri hem doğu hem de batı ülkelerinde uzun yıllar okutulmuştur.

El Harezmi: Coğrafya, astronomi ve matematik alanlarında çalışmalar yaparak kitaplar yazdı.

Bu bilgilere göre İbn-i Sina ve El - Harezmi'nin;

- I. çok yönlü çalışmalar yapmaları,
- II. evrensel çalışmalar yapmaları,
- III. benzer alanlarda çalışmalar yapmaları,
- IV. aynı dönemde yaşamaları

özelliklerden hangileri ortaktır?

- A) I ve III B) Yalnız II C) III ve IV D) Yalnız IV

6 **İbn-i Firnas;** astronomi, müzik ve mühendislik alanlarında çalışmalar yaptı. Bir planör yaparak uçmayı deneyen ilk bilim insanlarından biridir. İlk denemesindeki başarısızlığından sonra tasarımını geliştirerek ikinci denemede on dakikadan fazla uçmayı başardı.

Buna göre İbn - i Firnas ile ilgili;

- I. Çok yönlü bir bilim insanıdır.
- II. Başarısızlık karşısında pes etmemiştir.
- III. En başarılı olduğu alan astronomidir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) Yalnız III

7 **El - Cezeri;** 1136 - 1206 yılları arasında yaşamıştır. Bilgisayarın temellerini atan alim fen ve teknik adamı, robot saatler, su makineleri, şifreli kilitler... gibi yaklaşık 60 makinanın mucididir. Yaklaşık 800 yıl önce El - Cezeri çağını aşan filli su saatini tasarlamıştır. Filler su saatinde yer alan her figürün mekanizmada kendine özgü bir görevi vardı.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. El-Cezeri'nin birçok alanda çalışmalar yapan bir bilgin olduğu,
- II. zamanın ölçümü konusunda yaşadığı döneme göre çağlar aşan bir mucit olduğu
- III. icat edilen sanat abidesinin Hint kültüründen örnek verildiği

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

1

KRİSTOF KOLOMB

Dünya'nın yuvarlak olduğunu düşünen bir denizcidir.

GALİLEO

İcat ettiği teleskopla Dünya'nın yuvarlak olduğunu doğrulamıştır.

MACELLAN

Dünya'nın yuvarlak olduğunu bilimsel olarak ispat eden denizcidir.

DEL KANO

Dünya'nın çevresini ilk kez dolaşarak yuvarlak olduğunu ispat etmiştir.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Dünya'nın yuvarlak olduğu konusunda farklı bilim insanlarının fikirlerini ortaya attıklarına
B) Bilimsel icatlar sayesinde Dünya'nın yuvarlak olduğunun doğrulandığında
C) Dünya'nın yuvarlak olduğunu kanıtlayan faaliyetlerden birinin de denizcilik alanında yapılan çalışmalar olduğuna
D) **Dünya'nın şekliyle ilgili her dönem bilim adamları arasında tartışmaların yaşandığına**

2

- ◆ Tales (MÖ 624 - 548) Dünya'nın yuvarlak olduğu fikrini ortaya attığı bilinen ilk kişidir. Ona göre Dünya'daki karalar okyanusların üzerinde yüzen bir diske benzemektedir.
- ◆ Pisagor, MÖ 590'da Dünya'nın yuvarlak olduğu düşüncesini dile getirmiştir. Aynı zamanda Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü fikrini ortaya ilk kez atan kişi de yine Pisagor'dur.
- ◆ Biruni (978-1048) Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve döndüğünü savunmuştur.

Yukarıda verilen açıklamalardan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) **Tarihin farklı dönemlerinde Dünya'nın yuvarlak olduğuna dair görüşler ortaya atılmıştır.**
B) Dünya'nın yuvarlak olduğunu savunan bilim adamları Engizisyon Mahkemelerinde yargılanmıştır.
C) Türk - İslam bilginlerinin tamamı tarafından Dünya'nın yuvarlak olduğu savunulmuştur.
D) Avrupa'da bilimsel çalışmaların yapılması yasaklanırken İslam ülkelerinde bilimsel çalışmalar desteklenmiştir.

3

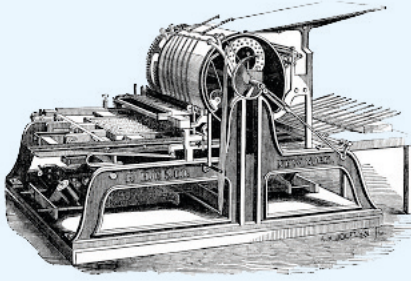
Orta Çağ'da Avrupa'da kilise, bilimin üzerindeki baskıcı etkisini kaybettikten sonra bilimsel çalışmalar rahatlıkla yapılabilir hâle gelmiştir. Bu çalışmalar teknolojik gelişmelere de ortam sağlamıştır. Buhar gücünün ilk olarak makinelerde kullanılması ise Sanayi İnkılabı için tam anlamıyla bir dönüm noktası olmuştur. Buhar gücünden yararlanılarak ulaşım sektöründe ve fabrikalarda makineler çalıştırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin altı çizili ifade ile aynı doğrultuda olduğu söylenebilir?

- A) Buhar gücünün kullanım alanı ulaşım ve fabrikalarla sınırlıdır.
B) **Buharın makinelerde kullanılması Sanayi İnkılabı açısından oldukça önemlidir.**
C) Kilisenin teknolojik gelişmelere katkısı fazladır.
D) Teknolojik gelişmeler bilimsel çalışmalardan önce gerçekleşmiştir.

4

Gutenberg, XV. yüzyılda Avrupa'da harf dizgisinin hareketli harflerle baskı tekniğini geliştirdi. Bu yöntemde harf kalıpları, basılacak metne göre dizilerek baskı yapıldı. Bugüne dek kitaplar elle yazılarak çoğaltıldığından bu yöntemin bulunması bilginin yayılması bakımından büyük bir ilerleme sağladı. Kısa sürede birçok şehirde matbaalar kuruldu. Bilim insanları, düşünürler, din adamları ve siyasetçiler fikirlerini çok geniş kitlelere ulaştırabildi. Eski Yunan ve Roma'dan kalan klasik eserler çoğaltılmaya başlandı. Avrupa'da edebiyat, resim, heykel, mimari ve bilim alanında yenilikler meydana geldi. Matbaa, siyasi ve kültürel bir değişim aracı olarak dünyayı bir daha eskiye dönmeyecek şekilde değiştirdi. Bilimsel ve Coğrafi Keşifler'le ilgili haberler hızla yayıldı. İnsanlar her şeyi sorgular oldu. Batı, kendini ve yaşadığı gezegeni öğrenmeye başladı ayrıca elle çoğaltılan kitap kopyalarında karşılaşılan yanlışlıkları ortadan kaldırarak bilimde hızlı ve güvenilir bir ilerleme sağladı.

Yukarıda verilen parçadan hareketle matbaa ile ilgili;

- I. fikirlerin yayılmasını sağladığı,
- II. farklı alanlarda gelişmelerin yaşanmasını sağladığı,
- III. skolastik düşüncenin yayılmasını sağladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) I, II ve III

5

- ◆ Nicolaus Copernicus, yaptığı gözlemler sonucu Dünya'nın Güneş etrafında dönen bir gezegen olduğunu ortaya koydu.
- ◆ Isaac Newton, Galilei'yi kendisine örnek olarak fizik ve astronomi alanında günümüzde geçerliliğini koruyan çalışmalar yaptı.
- ◆ Richard Trevithick, buharlı bir lokomotif yaptı. Trenler kısa süre içinde kara taşımacılığında en önemli araç haline geldi.

Yukarıda verilen bilgilerden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) **Bilim ve teknoloji alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır.**
- B) Katolik kilisesinin düşünce hayatı üzerinde etkisi azalmıştır.
- C) Katolik kilisesinin görüşleri bilimsel açıdan sorgulanmıştır.
- D) Malların taşınması kolaylaşmıştır.

6

Avrupalı bilim insanları 18. yüzyılda üretim ve ulaşım teknolojisini değiştiren bir yeniliğe imza attılar. Buhar makinesi olarak adlandırılan bu icat ile kol gücüne dayalı aletlerin yerini buhar gücüyle çalışan makineler aldı. Buhar makinesinin icadı ve geliştirilmesi birçok bilim insanı ve girişimcinin çabasıyla oldu. Fransız mucit Deniz Papin buhar gücünün buhar gücüyle çalışan ve madenlerde biriken suyun dışarı pompalanmasını sağlayan bir makine icat etti. Buhar makinesini geliştiren James Watt bu makinelerin fabrikalarda kullanılabilmesini sağladı. Buhar makinesi taşımacılık alanında da kullanılmaya başlandı. İngiliz mühendis Richard Trevithick buharlı bir lokomotif yaptı.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili bir çalışma yapılmamıştır?

- A) Ulaşım B) Teknoloji C) Eğitim D) Bilim

1 Galileo Orta Çağ Avrupası'nda yaşamıştır. Copernicus'un Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü görüşünü savunduğu için Engizisyon Mahkemesine çıkarılmıştır. Engizisyon Mahkemesi kilisenin üyelerinden oluşuyordu. Galileo'nun savunduğu düşünceler ile kilisenin öğretileri birbirleri ile çelişiyordu. Ancak Galileo mahkemede ceza almamak için düşüncelerinden vazgeçtiğini söyledi. Mahkemeden çıkarken "Ben ne dersem diyeyim Dünya dönmeye devam ediyor." demiştir.

Buna göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Çağ Avrupası'nda düşünce özgürlüğünün olmadığı
- B) Galileo'nun düşüncelerinden dolayı yargılandığı
- C) **Kilisenin bilimin gelişmesine destek olduğu**
- D) Galileo'nun düşüncelerinin kilisenin öğretilerine ters düştüğü

2 Orta Çağ Avrupası'nda skolastik düşüncenin etkisiyle bilimsel gelişmeler yavaşlamıştır. Bu dönemde Türk-İslam dünyası ise bilimsel çalışmalarda altın çağını yaşamıştır. Türk-İslam dünyası yetiştirdiği bilim insanları ve bu bilim insanlarının yaptığı çalışmalar dünyada bilime yön vermiştir.

Yukarıdaki parçadan hareketle;

- I. Avrupa'nın Türk-İslam bilim insanlarını etkilediği,
- II. Türk-İslam bilim insanlarında skolastik düşüncenin hâkim olduğu,
- III. Türk-İslam dünyasının bilimsel alanda dünyaya örnek olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) **Yalnız III**
- D) I, II ve III

3

T.C. ANAYASASI

Madde 25: Düşünce ve Kanaat Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

Madde 26: İfade Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hürriyetine sahiptir. Bu hürriyet, resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir alma ya da verme serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Madde 27: Bilim ve Sanat Hürriyeti

Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

T.C. Anayasası'nın verilen maddelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim ve sanat alanında araştırma yapmak için bazı kurumlardan izin alınması gerektiğine
- B) **Düşünce, kanaat, ifade, bilim ve sanat hürriyetinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın maddeleri ile güvence altına alındığına**
- C) Anayasa'nın 25. maddesinin diğer maddelerden önemli olduğuna
- D) İfade hürriyetinin bazı durumlarda sınırlandırılabilmesine

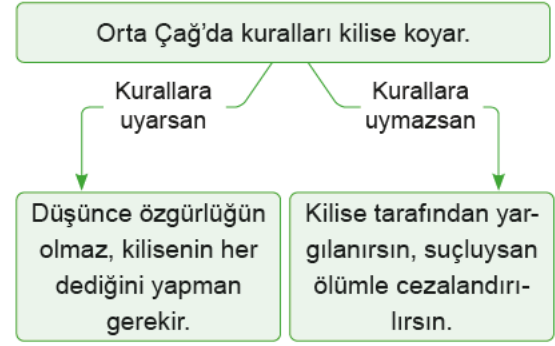
4 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde;

- ◆ **Madde 9:** Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir.
- ◆ **Madde 10:** Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Anayasa'mızda;
- ◆ **Madde 26:** Herkes düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) **Özgür düşünceyi güvence altına alan düzenlemelerin yapıldığı**
- B) Özgür düşüncenin önündeki engellerin kalkmaya başladığı
- C) Özgür düşüncenin pek çok alanda gelişmeyi sağladığı
- D) Bilim alanındaki gelişmelerin özgür düşünceye bağlı olduğu

5

Yukarıda Orta Çağ ile ilgili verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kilise kendisi gibi düşünmeyenleri istememektedir.
- B) Yargılama sonucunda suçlu bulunanlara verilen cezalar ağırdır.
- C) Yargı gücü kilise tarafından kullanılmaktadır.
- D) **Avrupa'da Hristiyan olmayanlar kilisenin kurallarına uymak zorunda değildir.**

6

Pozitif Düşünce

- ◆ Gelişime ayak uydurabilmek için bilimsel gelişmelere ihtiyaç vardır.
- ◆ Dünya evrenin bir parçasıdır.
- ◆ İnsanların serbestçe düşünebilmesine ve bilimsel çalışmalar yapmasına imkân tanınmıştır.
- ◆ Bilgilerin doğruluğu ancak deney ve gözlem ile ispat edilebilir.

Skolastik Düşünce

- ◆ Kilise evrenle ilgili bütün bilgilere sahiptir.
- ◆ Kilisenin dediği her şey doğrudur.
- ◆ Dünya evrenin merkezindedir.
- ◆ Özgür düşünce yasaklanmış ve bilimsel gelişmelerin önünü kapatmıştır.
- ◆ Deney ve gözleme gerek yoktur.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Pozitif düşünce fikir özgürlüğüne sahiptir.
- B) Skolastik düşünceye hâkim olan otorite kilisedir.
- C) Pozitif düşüncede bilginin doğruluğunu kanıtlamak mümkündür.
- D) **Her iki düşüncede de amaç bilgiyi araştırmaktır.**

- 1 Osmanlı Devleti'nde uygulanan tımar sisteminde öncelikle fethedilen topraklarda Kâtipler toprağı, elde edilen geliri ve toprağı işleyen nüfusu kaydetmek için o bölgeye katipler gönderilirdi. Ardından topraklar, gelirleri açısından belirli dilimlere (dirlik) bölünürdü. Tımar, zeamet ve has olarak adlandırılan bu araziler; vezir, beylerbeyi, sancakbeyi ve sipahilere maaş karşılığı olarak verildi. Bu dirlikler bir anlamda, kişilerin yaptıkları hizmetlerin karşılığıydı. Hizmet karşılığında verilen bu dirliklerin asıl sahibi devlettir.

Buna göre tımar sistemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) Devletin hazineden harcama yapmadan masraflarını karşıladığı bir uygulamadır.
B) Mülkiyeti devlete ait olan topraklarda uygulanmıştır.
C) **Devlet görevlileri dirlikleri işletenlerden istedikleri oranda vergi alabilmişlerdir.**
D) Dirliklerin görev derecelerine göre dağıtıldığı sistemlerdir.

- 2 Tımar sistemi; has, zeamet ve dirlik olmak üzere 3'e ayrılır.

Has Topraklar: Geliri, 100.000 akçeyi geçen dirliklerdir. Padişaha, hanedana, veziriazama, beylerbeyine, sancak beylerine ve üst düzey görevlilere verildi.

Zeamet Topraklar: Geliri, 20.000 ile 99.999 akçeye kadar olan dirliklerdir. Defterdarlara, alay beylerine, dizdarlara ve divan kâtiplerine verildi.

Dirlik Topraklar: Senelik geliri, 19.999 akçeye kadar olan dirliklerdir. Devlet hizmetinde olan komutan, asker ve memurlara verildi.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tımar sisteminde topraklar gelirine göre ayrılmıştır.
B) Geliri fazla olan topraklar üst düzey kişilere verilmiştir.
C) Dirlik topraklarının gelirleri diğer toprak gelirlerine göre daha azdır.
D) **Zeamet topraklar dinle ilgilenen kişilere verilmiştir.**

- 3 Toprak, üretimdeki önemini tarih boyunca korumuştur. Toprakta elde edilen ürünler insanların temel ihtiyaçlarını karşılamıştır. Toprak geniş topraklara sahip devletleri güçlü hâle getirmiştir. Bu nedenle devletler, verimli topraklara sahip olmak için pek çok mücadele vermişlerdir. Devletler, topraklarını genişletmek için fetihler yapmışlardır. Bu, toprağın üretimde olduğu kadar yönetimde de önemli olduğunun bir kanıtıdır. Devletler için toprağın üretimde kullanılmasını sağlamak ve bunu yönetmek başlı başına bir iş olmuştur.

Buna göre toprak ve üretim hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Toprağın geçim ve üretim kaynağı olduğu
B) Topraklara sahip olmak için devletler arasında mücadeleler olduğu
C) Geniş topraklara sahip olmanın güçlü olmanın dayanaklarından olduğu
D) **Topraklara sahip olmanın ve üretim yapmanın siyasi faaliyetlere etki etmediği**

4

Yukarıda geçmişten günümüze kullanılan tarım yöntemleri verilmiştir.

Buna göre görsellerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Tarımda teknolojik gelişmeler yaşanmıştır.
B) **İnsan gücüne dayalı tarım faaliyetleri tamamıyla terk edilmiştir.**
C) Tarımda modern yöntemler kullanılmıştır.
D) Tarımda zamanla kol gücünden makine gücüne geçilmiştir.

5

TARIMI DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri:

Üreticilerin ürünlerini değerlendirmek ve fiyat düşüşlerine karşı üreticilerin zarar görmelerini önlemek amacıyla destekleme yapar.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü:

Bitki ve hayvan ürünlerini arttırmaya, ürünleri çeşitlendirmeye ve kaliteyi yükseltmeye çalışır.

GAP İdaresi Başkanlığı:

Ekonomik yapıyı geliştirerek GAP bölgesindeki gelir düzeyini yükseltmek ve böylece bu bölge ve bölgeler arasındaki gelir farklılığını azaltmak amacıyla oluşturulmuştur.

Ziraat Bankası:

Tarımla uğraşan çiftçilere kredi ve mali destek sağlamakla görevlidir.

Devlet Su İşleri:

Baraj yapımı, sulama, bataklık alanların ıslahı, hidroelektrik enerji üretimi gibi konulardan sorumludur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kurum ve kuruluşlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarım alanında farklı faaliyetler yürüttükleri
 B) Ortak amaçlarının tarımı desteklemek olduğu
 C) Tarıma sadece ekonomik destek sağladıkları
 D) Ülkeyi tarımsal alanda kalkındırmaya çalıştıkları

6

Tımar Sipahilerin Görevleri

- ◆ Köylünün güvenliğini sağlamak
- ◆ Köylünün tarım ihtiyaçlarını temin etmek
- ◆ Köylünün tohumluk ihtiyacını karşılamak
- ◆ Köylünün vergilerini rahatça ödemelerini sağlamak

Tımar Sisteminde Toprağı Kullanan Köylü

- ◆ Nedensiz olarak toprağını terk edemezdi.
- ◆ Toprağını üç yıl üst üste boş bırakamazdı.
- ◆ Vergisini sipahiye ödemek zorundaydı.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. üretimin devamlılığının sağlanmaya çalışıldığı,
- II. tımarlı sipahilerin ve köylünün birbirlerine karşı sorumluluklarının olduğu,
- III. köylünün tımarın tek sahibi olduğu,
- IV. tımar sahiplerinin köylünün ekonomik olarak rahatlamasını sağladığı

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve IV
 B) II ve III
 C) III ve IV
 D) I, II, III ve IV

1

Derya Öğretmen: Tekerlek, üretim alanındaki birçok teknolojik gelişmeye zemin oluşturmuştur. Tekerleğin dişlilerle birleşmesi makinelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Makinelerde buhar gücünün kullanılması Sanayi İnkılabı'nı başlatmıştır. İnsanlık tarihinin dönüm noktalarından biri olan Sanayi İnkılabı, insan ve hayvan gücünden makine gücüne geçiş olarak ifade edilebilir. Bu üretim şekli 18. yüzyılda İngiltere'de dokuma sektöründe ortaya çıkmış ve kısa sürede başka alanlara yayılmıştır. Sanayi İnkılabı ile başlayan üretim teknolojisindeki hızlı değişim sosyal ve ekonomik hayattaki değişimi de beraberinde getirmiştir. Üretim teknolojisindeki gelişmeler ile nüfus belli noktalarda toplanmış ve şehirleşme hızlanmıştır. Şehirleşmeyle birlikte çevre sorunları ortaya çıkmıştır.

Derya Öğretmen'in verdiği bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Üretim teknolojisindeki gelişmelerin olumsuz sonuçları da vardır.
- B) Sanayi İnkılabı buhar gücünün makinelerde kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır.
- C) Sanayi İnkılabı'yla birlikte insan gücüne olan ihtiyaç azalmıştır.
- D) **Sanayi İnkılabı Osmanlı ekonomisinin çökmesine neden olmuştur.**

2

İlk tekerleğin Mezopotamya'da MÖ 5000'lerde bulunduğu sanılmaktadır. Ancak o dönemde tekerlek seramik kap yapmak için seramikçi çarkı olarak kullanılırdı. Taşımacılık amacıyla tekerlek ilk kez Sümerlerin MÖ 3000'de geliştirdiği kağıda kullanıldı.

Çıkrık geçmişte yün eğirmek için kullanılan basit bir alettir. Günümüzde yerini dokuma tezgâhlarına bırakmış böylece tekstil sanayisi gelişmiştir.

Dişli, çarkın hareketini değiştirmek veya iletmek için kullanılan basit bir mekanizmadır. Günümüzde araba vitesi, kurmalı saat, mikser, bisiklet ve el matkabı gibi makinelerde dişliler kullanılmaktadır.

Buğday ve arpa eskiden de yıkanır, kurutulur ve değirmenlerde öğütülerek un hâline getirilirdi. Bu iş artık fabrikalarda büyük makineler tarafından yapılmaktadır.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Tekerleğin üretim alanındaki birçok teknolojik gelişmeye zemin oluşturduğu
- B) Tekerleğin dişliler ile birleşmesinin makinelerin ortaya çıkmasını sağladığı
- C) **Tekerleğin icadının küçük esnafın zarar görmesine neden olduğu**
- D) Tekerleğin birçok alanda kullanıldığı

3 19. yüzyılda üretim teknolojilerinde gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte kas gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır. Üretimin artmasıyla insanlar ihtiyaçlarını daha ucuza karşılamaya başlamıştır. Zenginleşme eşit oranda olmayıp ekonomik ve sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çok çalışıp az kazanan işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Tarımda makineleşme sonucu insan gücüne duyulan ihtiyaç azalmış ve sanayileşme artmıştır. Sanayileşmenin artması sonucu köyden kente göç hızlanmıştır. Bu durum kentlerin plansız bir biçimde yapılaşmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Gelişen ülkelerde nüfusun artmasıyla üretim azalmıştır.
- B) Yaşanan gelişmeler hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olmuştur.
- C) Çiftçilerin topraklarını işleyip ekmesi kolaylaşmıştır.
- D) Gelişen ülkelerde kas gücüne dayalı ihtiyaç azalmıştır.

4 Dünyada Sanayi İnkılabı ile birlikte birçok gelişme yaşanmıştır. Bu gelişmelerden bazıları şunlardır:

- ◆ 1763 yılında James Watt buharlı makineyi bulmuştur.
- ◆ 1812 yılında buharlı makine lokomotiflerde kullanılmıştır.
- ◆ 1834 yılında Amerikalı mühendisler biçerdöver makinesini icat etmişlerdir.

Buna göre Sanayi İnkılabı ile birlikte;

- I. tarım,
- II. ulaşım,
- III. iletişim

alanlarından hangilerinde gelişme yaşanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

5 Sanayi İnkılabı öncesinde insan gücüne dayalı üretim yapıyordu. Üretim ve tüketim kısıtlı, geniş aileler yaygındı. Sanayi İnkılabı sonrasında ise makine gücüne dayalı seri üretime geçildi. Fabrikaların açılmasıyla üretilen ürün miktarı arttı ve çekirdek aile yaygınlaştı.

Buna göre Sanayi İnkılabı'nın;

- I. ekonomik,
- II. dini,
- III. sosyal

alanlarından hangilerinde değişikliğe yol açmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) Yalnız II
- D) I, II ve III

6 İcatların değişime uğrattığı üretim süreçlerinin ilki kumaş üretimidir. John Kay uçan mekik adını verdiği dokuma tezgâhı sayesinde dokuma işlemini makineleştirmiştir. Bu makineyle bir kişi eskiden ürettiğinin iki katı kumaş üretebiliyordu. Daha sonra James Hargreaves Eğiren Jenny adını verdiği makineyi icat etti. Bu makinede elle döndürülen bir tekerlek 8 işi birden çalıştırıyordu. Eğiren Jenny adlı makine 8 kişilik işi tek başına yapabiliyordu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kas gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır.
- B) Üretim hızlanmıştır.
- C) Ekonomi zayıflamıştır.
- D) Makine gücüne dayalı üretim yapılmıştır.

1

- ◆ Toplumsal sorunlar için çözümler üretmek ve bunları uygulamaya koymak
- ◆ Dergi, radyo, kitap ve televizyon gibi araçlarla vatandaşları uyarmak, bilinçlendirmek
- ◆ Küresel ısınma gibi tüm dünyayı etkileyen konularda sorunlara çözüm aramak
- ◆ Demokratik bir yönetim anlayışının oluşmasında etkili olmak
- ◆ Kamuoyu oluşturma yoluyla bireylerin taleplerinin dikkate alınmasına yardımcı olmak
- ◆ Doğal afetlerde halka en kısa zamanda ulaşarak gerekli yardımı sağlamak

Yukarıda sivil toplum kuruluşlarının kuruluş amaçları ve hedefleri verilmiştir.

Buna göre sivil toplum kuruluşları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) **Devlete bağlı olarak kurumsal faaliyetler yürüttükleri**
- B) Ulusal ve uluslararası sorunlara dikkat çektikleri
- C) Toplumda sorumluluk duygusunu öne çıkardıkları
- D) Kitle iletişim araçlarını etkili bir şekilde kullanarak halkı çeşitli sorunlara karşı duyarlı hâle getirdikleri

2

Kızılay'ın amacı; insan, cinsiyet, ırk ve millet ayrımı yapmadan evrensellik çerçevesinde hizmet vermektir. Kızılay savaş, deprem, sel baskını, yangın ve salgın hastalık gibi felaketlere uğrayanlara yardım eder. Felaket bölgelerine çadır, battaniye, kan, ilaç, yiyecek ve içecek gibi malzemeler göndererek yaralıları için geçici hastaneler açar. Kızılay yapmış olduğu yardımları, üyelerin yapmış olduğu ödeneklerle, yardımseverlerin bağışlarıyla ve satın alınan Kızılay pulları ile karşılamaktadır.

Buna göre Kızılay için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kızılay, afetlerde zarar görenlere maddi ve manevi alanda yardım yapmaktadır.
- B) **Kızılay'ın yurt dışına yönelik bir faaliyeti yoktur.**
- C) Kızılay, insanlar arasında dayanışmayı sağlamaktadır.
- D) Kızılay üyelerinin ve yardımseverlerin bağışlarıyla ayakta durmaktadır.

3

FATİH SULTAN MEHMET VAKFİYESİ'NDEN

“Ben İstanbul fatihi Fatih Sultan Mehmet, alın terimle kazanmış olduğum akçelerimle satın aldığım İstanbul'un Taşlık mevkinde bulunan 136 adet dükkânı aşağıdaki şartlarla vakf eylerim:

Bu gayrimenkullerden elde edilecek gelir ile İstanbul'un her sokağına ikişer kişi tayin ettim. Bunlar ki, ellerindeki bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü ile günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Bu sokaklara tükürenlerin, tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki, yevmiye 20'şer akçe alsınlar. Ayrıca 10 cerrah, 10 tabib ve 3 de yarasarıcı tayin ettim. Bunlar ayın belli günlerinde İstanbul'a çıkarak istisnasız her kapıyı vurular ve o evde hasta olup olmadığını soralar; var ise tedavisini yapsınlar, tedavisi evde mümkün değilse kendilerinden hiçbir karşılık beklemezsizin Dârü'l-Aceze'ye kaldırarak orada tedavi etsinler. Gıda kıtlığı ortaya çıkarsa bırakmış olduğum 100 silâh ile vahşi hayvanların yumurta veya yavruda olmadığı sıralarda avlanarak hastalarımızı gıdasız bırakmayalar. Ayrıca külliye'deki imarethanede şehitlerin aileleri ve İstanbul şehrinin fakirleri yemek yiyeler! Ancak yemek yemeye veya almaya bizâtihi kendileri gelmeyip yemekleri havanın loş bir karanlığında ve kimse görmeden kapalı kaplar içerisinde evlerine götürüle!..”

Buna göre Fatih Vakfiyesi'nin;

- I. sokakların temizlenmesi,
- II. halkın sağlık imkânlarından faydalanması,
- III. sosyal hizmetlerin yerine getirilmesi

faaliyetlerinden hangilerini yerine getirdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) **I, II ve III**

4

Gülşah: Herkes vakıf kurabiliyor ülkemizde.

Güler: Kurulan vakıflar sayesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bütçesinden para çıkmadan sosyal, kültürel, ekonomi ve sağlık alanlarında harcamalar yapılmıştır. Vakıflar birçok sosyal hizmetin yürütülmesini sağlamıştır.

Buna göre vakıflarla ilgili;

- I. birçok alanda çalışmalar yaptığı,
- II. devlet bütçesine yük getirmediği,
- III. toplumda yardımlaşmayı ön plana çıkardığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) **I, II ve III**
- D) Yalnız III

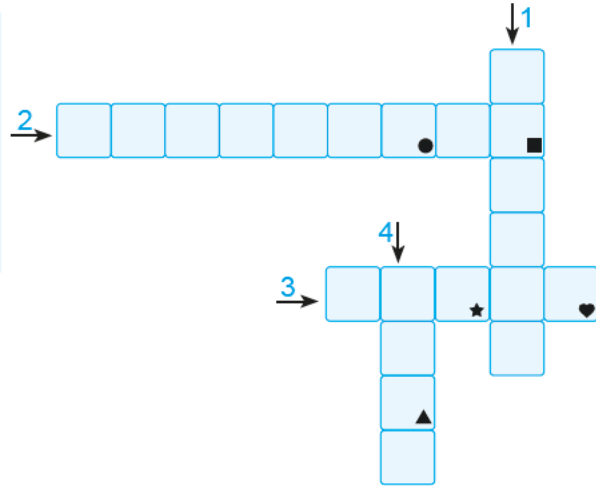

5

Geçmişten günümüze toplumlar kendi yapıları içinde sosyal yardım, dayanışma ve güvenlik ihtiyaçlarını gidermek amacıyla çeşitli vakıflar kurmuşlardır.

Bu paragrafta bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yazınız. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri de “ŞİFRE” bölümüne yazınız.

1. Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma.
2. Dayanışmak işi.
3. Bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmi bir yolla bırakılan gelir, mülk.
4. Ulaşılmak istenen sonuç.

ŞİFRE:

Görselde belirtilen “ŞİFRE” aşağıdakilerden hangisidir?

A) M E R A K

B) Ş A F A K

C) Ş A K A K

D) B A Ş A K

6

Osmanlı Devleti'nde; cami, medrese, kütüphane, şifahane (hastane), han, hamam, köprü, çeşme, imarethane ve aşevi gibi topluma hizmet amaçlı kurum ve yapıların neredeyse tamamı hayrat olarak yaptırılmıştır. Bunların halka hizmetlerinde sürekliliği sağlamak için kervansaray, bedesten, dükkân, bağ, bahçe gibi diğer mal ve mülkler de gelir olarak vakfedilmiştir. Böylece vakıflar ve vakıfların topluma sunduğu yararlar, yüzyıllar boyunca devam etmiştir. Bu sebeple, Osmanlı medeniyeti "vakıf cenneti" olarak nitelendirilmiştir.

Han

Çeşme

Köprü

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. sosyal devlet niteliği gösterdiği,
- II. vakıflarının diğer devletleri etkilediği,
- III. farklı alanlarda hizmet veren sosyal kurumlar açtığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve III

C) Yalnız III

D) I, II ve III

1 Ahilik Teşkilatının bazı faydaları şunlardır: Yeni ele geçirilen toprakların İslam dini ile tanışması sağlanmıştır. Bilimin farklı alanlarında eserler veren bilim adamları yetiştirmiştir. Ticaret ahlâkının toplumda gelişip yerleşmesini sağlamıştır. Ayrıca Ahilik Teşkilatında devlet adamları da yetişmiştir.

Buna göre Ahilik Teşkilatı ile ilgili;

- I. meslek ahlâkının gelişimine katkı sağladığı,
- II. İslamiyet'in yayılmasında etkili olduğu,
- III. devleti yönettiği,
- IV. bilime önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I, II ve IV
- C) II ve III
- D) II, III ve IV

2 Aşağıda verilen Ahilik Teşkilatı'na üye bir esnafın durumu ile ilgili konuşma metni verilmiştir:

Ali: İstanbul'da şeker üretimini yapan bir esnafım. Dükkanım yıkılınca Beypazarı'nda bulunan bir yere taşınmak istedim. Ancak buradaki şekerci esnafı, beni sık sık kötü söz söylediğim için aralarına kabul etmedi. Kötü söz söylemeyeceğime ve dürüst olacağıma söz vererek Beypazarı'ndaki dükkâna yerleştim.

Yukarıdaki açıklama dikkate alındığında Ahilik Teşkilatı'nın üyelerinden isteği temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslek ahlâkı
- B) Mesleki belge
- C) Tecrübe
- D) Devlet onayı

3

PABUCU DAMA ATILMAK

Osmanlı Dönemi'nde esnaf ve zanaatkârların bağlı bulunduğu teşkilat, ticaretin yanında sosyal hayatı da düzene sokuyordu. Kusurlu malın, malzemeden çalmanın ve kalitesiz işin önüne geçmek için de ilginç bir önlem alınmıştı. Bir ayakkabı aldınız ve tamir ettiniz diyelim. Ama kusurlu çıktı. Böyle durumlarda heyet şikâyeti ve sanatkârı dinliyor. Eğer şikâyet eden gerçekten haklıysa, o ayakkabıların bedeli şikâyetçiye ödeniyordu. Ayakkabılar da ibret-i alem olsun diye ayakkabıyı imal edenin çatısına atılıyordu. Gelen geçen de buna bakıp kimin iyi, kimin kötü ayakkabı tamir ettiğini biliyordu. Böylece pabuçları dama atılan ayakkabıcı maddi kazançtan da oluyor ve gerçekten pabuçu dama atılmış oluyordu.

Yukarıda verilen hikâyeden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nde seri üretimle çok fazla ürün ortaya çıkmıştır.
- B) Esnafın kalitesiz ürün üretmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.
- C) Tüketicinin zarar görmesine engel olunmaya çalışılmıştır.
- D) Ticari hayat düzene sokulmaya çalışılmıştır.

4

Ahilik geleneğinin devam ettiği Osmanlı Devleti'nde esnaf ve zanaatkâr "Lonca" adı verilen teşkilata üye idiler. Her esnaf mutlaka bir loncaya kayıtlı olur, Loncanın koruması ve denetimi altında bulunurdu. Loncalar üye sayısını, üretilen malların kalitesini ve fiyatını belirler, esnaf arasındaki haksız rekabeti önler, esnaf ile devlet arasındaki ilişkileri düzenlerdi.

Buna göre loncalar hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Esnaf teşkilatıdır.
- B) Esnafın haklarını korumaya çalışmaktadır.
- C) Ekonomik faaliyetleri yönlendirmektedir.
- D) Devlete yönetici yetiştirmektedir.

5 Ahilik Teşkilatında meslek sahibi olmak isteyenler önce çırak olarak işe başlarlar ve işin inceliklerini öğrenirlerdi. Ustasının yanında zamanla yetişen çırak, ustasının izniyle kalfa olurdu. Kalfalık süresini tamamladıktan sonra ustalığa geçen kişi için bir tören düzenlenir ve Ahilik törenlerine göre ona peştemal kuşatılırdı. Ustalığa geçen kişilerin güven, doğruluk, dürüstlük, cömertlik, kardeşlik ve yardımseverlik gibi değerlere uyma zorunlulukları vardı. Örneğin, kusurlu bir mal satarak dürüst davranmayan ya da müşterilerine adil olmayan esnafa çeşitli cezalar verilirdi. Bu cezalar arasında esnafın dükkânını kapatma da vardır.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle Ahilik Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahi Evran tarafından kurulmuştur.
- B) **Mesleki ve ahlâki eğitim verilmiştir.**
- C) Üyelerini devlet makamlarına yerleştirmiştir.
- D) Esnaflar arasında ayırım yapmıştır.

6 Ahi Evran Türkiye Selçukluları Dönemi'nde yaşamış ve Ahiliğin temellerini atmıştır. Ahilikte; meslek etiği kazandırmak ve iyi insan olmak hedeflenmiştir. Ahiler yamak, çırak, kalfa ve usta ve pir hiyerarşisinde çalışmışlar ve belli bir eğitim almışlardır. Eğitimini başarılı bir şekilde tamamlayanlar bir üst sınıfa geçebilmiştir.

Buna göre Ahilik ile ilgili;

- I. meslek edindirdiği,
- II. kişiler arasında ayırım gözettiği,
- III. ahlâki gelişime önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) **I ve III**

7 Osmanlı Lonca Teşkilatı gerçekte Ahi Teşkilatının devamıydı. Her esnaf topluluğu, mesleki konularda tabi bulunacağı özel kuralları kendisi kararlaştırır ve bunu devlete onaylatırdı. Bu kurallarda ustalık, kalfalık gibi mesleki unvanların nasıl kazanılacağı, çıraklık ve kalfalık süreleri, çalışma saatleri, üretilecek malın cinsi ve kalitesi, ham maddenin temini ve dağıtımı, dükkânların yeri ve sayısı gibi konular yer alırdı. Kurallara uymayan esnafı üyesi olduğu teşkilat veya kadı cezalandırırdı. Esnaf teşkilatı belirlenen fiyatlara uymamak, eksik kusurlu ve kalitesiz mal üretmek gibi suçları işleyen üyelerine uyarma, nasihat etme, devam etmesi hâlinde esnafıktan çıkarma, dükkân kapatma, hapse atma, kürek cezası gibi cezalar teklif ederdi.

Buna göre Lonca Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Temelini Ahilik Teşkilatından almıştır.
- B) Teşkilat içerisinde hiyerarşik bir düzen vardır.
- C) **Günümüzde meslek liselerinin görevini yapmaktadır.**
- D) Esnafların kendi aralarında oluşturduğu mesleki örgütlenmedir.

8 Her esnaf grubunun kendi arasında oluşturduğu teşkilata Lonca denilirdi. Lonca Teşkilatındaki esnaf topluluğu, mesleki konularda tabi bulunacağı özel kuralları kendisi kararlaştırıp devlete onaylatırdı. Bu kurallarda ustalık, kalfalık gibi mesleki unvanların nasıl kazanılacağı, çalışma süreleri, üretilen malın cinsi gibi konular yer alırdı. Kurallara uymayan esnaf, üyesi olduğu teşkilat ve kadı tarafından cezalandırılırdı. Esnaf teşkilatının belirlenen fiyatlara uymamak, kusurlu, eksik ve kalitesiz mal üretmek gibi durumlarda aldığı cezalar vardır. Verilen cezalar şunlardır; suçlar işleyen üyelerini uyarma, nasihat etme, devam etmesi hâlinde esnafıktan çıkarma, dükkân kapatma, kürek cezası verme, hapse atma.

Buna göre Lonca Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çalışma saatlerini belirlemiştir.
- B) **Günümüzde varlığını sürdürmektedir.**
- C) Birbirinden farklı cezalar verebilmektedir.
- D) Esnaflar tarafından oluşturulmuştur.

1

İnsan DNA Programcısı - Biyoteknolog

Biyoteknoloji, son yıllarda en köklü gelişmelerin yaşandığı alanların başında geliyor. İnsan benzeri makineler yapma, insan ömrünü uzatan teknolojiler geliştirme hedefiyle besleniyor. DNA çalışmaları yaparak insanların hastalıklara karşı daha güçlü ve dayanıklı olmasını amaçlayan bu çalışmalar gelecekte daha da önem kazanacaktır. DNA programcılığı geleceğin meslekleri arasında yerini alacaktır.

İklim Mühendisi

İklim değişikliği ve küresel ısınma gibi konular ve ekosistemin bozulmasının insanlık için büyük sorunlar oluşturacağı fikri her geçen gün artıyor. Bu alanda yapılan çalışmalar yoğunlaşıyor. Ülkeler, iş insanları ve girişimciler bu konunun üzerinde çalışıyorlar. Yakın gelecekte bu sorunun derinleşeceğini ve bu alanda çalışıp çözümler üretecek profesyonellere ihtiyacın artacağını öngörmek hiç de zor değil.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Teknolojik gelişmeler insanlığı hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir.
- B) DNA programcılığı geleceğin meslekleri arasında görülmektedir.
- C) Dünyada değişen şartlar yeni mesleklere zemin oluşturmaktadır.
- D) **Ülkeler arasında teknolojik gelişmeler alanında rekabet yaşanmaktadır.**

2 Bir öğrencinin sorduğu soruya öğretmen şu cevabı vermiştir:

- Yetenekleri belirlenmeli
- İlgili alanları keşfedilmeli
- Kişilik özellikleri ortaya konulmalı
- İlgili duyduğu meslekler incelenmeli

Öğretmenin verdiği cevap dikkate alındığında öğrenci aşağıdaki sorulardan hangisini sormuş olabilir?

- A) **Meslek seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurlar nelerdir?**
- B) Okul - çevre ilişkilerinde dikkat edilecek faktörler nelerdir?
- C) Verimli ders çalışma yöntemleri nelerdir?
- D) Okul - aile ilişkilerinin eğitime katkıları nelerdir?

3 Ülkemizin farklı yerlerinde farklı meslekler gelişme göstermiştir. Örneğin; Artvin'in Murgul ilçesinde bakır madeni, Eskişehir'in Seyitgazi ilçesinde ise bor madeni çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak buralarda maden mühendisliği, maden teknikerliği gibi meslekler gelişmiştir. Besicilik, veterinerlik, arıcılık, kasaplık ve çobanlık hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde gelişme gösteren mesleklerdir. Turizmin yoğun olduğu yerlerde ise aşçılık, garsonluk, tur rehberliği ve otel işletmeciliği gibi meslekler gelişmiştir.

Yukarıdaki paragraftan hareketle;

- I. bölgede yapılan ekonomik faaliyetlerin meslekleri etkilediği,
- II. yapılan ekonomik faaliyetlerin ülkemizin gelişmesini sağladığı,
- III. ülkemizde farklı alanlarda mesleklerin olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) Yalnız II
- D) II ve III

4 Gazeteye bir ilan verilmiş: “Genel Müdür aranıyor. Yükseköğrenim mezunu, İngilizce ve Almanca bilen, askerliğini yapmış, 35 yaşından gün almamış, boyu 1.75'ten uzun ve bekâr olması gerekir.”

Temel iş ilanını okumuş ve işe başvurmuş:

– Ben demiş, yükseköğrenim şöyle dursun ilkokulu bile zor biturdum. İngilizce de Almanca da bilmeyrum. Yaşım 40'dan yukarı, boyumda 1.63'tür.

Başvuru ile sorumlu kişi merakla: “Ne demek istiyorsun?” demiş.

Temel gayet ciddi:

– İlan verdiğiniz genel müdürlük işi var ya, ha bu iş için bana güvenmiyesunuz demek için celdum.:)

Yukarıda verilen fıkradan ulaşılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her meslek farklı nitelikler gerektirebilir.
- B) Bütün genel müdürler uzun boyludurlar.
- C) Gazete ilanıyla genel müdür belirlenmez.
- D) İşe başlamak için en uygun yaş 35'tir.

5 Sanal gerçeklik insanlara gerçekmiş hissi veren, bilgisayar tarafından oluşturulan, karşılıklı iletişim olanağı tanıyan, üç boyutlu bir modeldir. Bu sistem kavrama ve algılama gücümüzü önemli ölçüde arttıracaktır. Bu uygulama şu ana kadar tıp alanında, eğlence alanında, bilimsel deneylerde ve birçok alanda uygulama alanı olmuştur.

Bu açıklamalardan hareketle sanal gerçeklik ile ilgili;

- I. insanların tasarladığı sistemlerin daha kolay kavramayı ve algılamayı sağladığı,
- II. birçok alanda kullanıldığı,
- III. sadece üç boyutlu çalışmalar için tasarlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

6 Ülkemizin farklı yerlerinde farklı meslekler gelişmiştir. Örneğin; demir madeni Sivas (Divriği), Malatya (Hekimhan), Balıkesir (Edremit), İzmir'de (Torbalı) çıkarılmaktadır. Taş kömürü Zonguldak'ta çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak bu bölgelerde maden işçiliği ve maden mühendisliği gibi meslekler gelişme göstermiştir. Turizmin geliştiği yerlerde aşçılık, resepsiyonistlik ve turist rehberliği gibi meslekler gelişme göstermiştir. Hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde ise kasaplık, çobanlık ve veterinerlik gibi meslekler gelişmiştir.

Ülkemizin farklı yerlerinde farklı mesleklerin gelişme göstermesinde;

- I. mesleğin statüsü,
- II. meslekten elde edilen ekonomik kazanç,
- III. bölgede yapılan ekonomik faaliyetler

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız III

7 Dijital teknoloji ve sunduğu fırsatları iyi takip eden firmalar kendi sektörlerinde ürettikleri ürünleri piyasaya sürüyor. İletişim, teknoloji, ulaşım sektörlerindeki araçlar yeni dijital donanımlarla geliştiriliyor. Büyük firmalar geçmişte ürettikleri ürünler ile yeni ürünlerini bir arada sergileyerek ulaştıkları seviyeyi gururla sergileyebiliyorlar.

Buna göre verilen paragrafa gelebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teknolojinin Sosyal Hayattaki Zararları
- B) Teknolojinin Alışkanlıklara Etkisi
- C) Teknolojideki Değişimler
- D) Teknolojinin Eğitimde Kullanılması

1

Tanzimat Fermanı'nın Getirdiği Yenilikler

- ◆ Herkes kanun önünde eşit olacaktır.
- ◆ Hiç kimse yargılanmadan haksız yere idam edilmeyecektir.
- ◆ Askere alma ve terhis işlemleri belirli kurallara bağlanacaktır.
- ◆ Müslüman, Hristiyan ve Musevi bütün halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacaktır.
- ◆ Vergiler herkesin gelirine göre toplanacaktır.
- ◆ Herkes mal ve mülk sahibi olabilecek, isterse malı ve mülkü satabilecek veya miras bırakabilecektir.

Buna göre Tanzimat Fermanı ile ilgili;

- I. Herkesin yaşama, mülkiyet ve kişisel hakları güvence altına alınmıştır.
- II. Hukuk üstünlüğü kabul edilmiştir.
- III. Gayrimüslümlerin askerlik yapması yasaklanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) I, II ve III

2 1839 yılında Tanzimat Fermanı ilan edildi. Fermana göre kanun önünde herkes eşit sayıldı. Vergi ve askerlik konularında yeni düzenlemeler yapıldı. İlk kez bu ferman ile Osmanlı Devleti'nde hukukun üstünlüğü kabul edildi. Tanzimat Fermanı demokratikleşme yolunda atılmış ilk önemli adımdır. Tanzimat Dönemi'nde Avrupa'da eğitim gören ve Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirlerden etkilenen Osmanlı aydınlarına göre devleti dağılmaktan kurtarmak için bir anayasa hazırlanmalı ve meclis açılmalıydı. Böylece II. Abdülhamid Dönemi'nde Osmanlı'nın ilk meclisi olan Mebusan Meclisi açılmış ve ilk kez anayasa hazırlanarak meşrutiyet yönetimine geçilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet'le birlikte aşağıdakilerden hangisi görülmemiştir?

- A) Ülke yönetiminde değişikliğe gidilmesi B) Anayasal düzene geçilmesi
C) Kişi haklarının güvence altına alınması D) Padişahın mutlak yetkilerinin artırılması

3 Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde egemenlik hakkının Tanrı tarafından kağana verildiğine inanılırdı. Buna kut denirdi. Kağan önemli kararları alırken Kurultay adı verilen meclise danışırdı. İslamiyet'in kabulünden sonra ise Kurultay'ın yerini divan almıştır. Daha sonra Osmanlı Devleti Dönemi'nde ilk demokratikleşme hareketi olan Tanzimat Fermanı ilan edilmiştir. Tanzimat Fermanı'nı meşrutiyetin ilanı izlemiştir. 29 Ekim 1923 yılında cumhuriyet ilan edilerek devletin yönetim biçiminin cumhuriyet olduğu kabul edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Türklerde gelişmiş bir yönetim anlayışının olmadığı
B) Türk devlet anlayışında zaman içerisinde önemli değişiklikler olduğu
C) Türk yönetim anlayışının durağan olduğu
D) Türklerin yönetim konusunda dünyaya örnek oldukları

4

Eski Türk devletlerinde adalet bir devlet töresiydi. Hakan bile kanuna aykırı davranırsa cezalandırılırdı. Türk kültüründe “meşveret” kavramı vardır. Meşveret en doğruyu bulmak için birbirlerine danışılmasıdır. Bu işlem Kurultay’da yapılırdı. Hakanın eşi olan hatun devlet meselelerinde görüşlerini açıkça söylerdi. Kurultay’da devletin siyasi, askerî ve ekonomik konuları ile ilgili görüşmeler yapılır, kararlar alınır.

Görsel ve paragrafta verilen bilgilerden hareketle eski Türk devletleri ile ilgili;

- I. Türklerde demokratik uygulamaların görüldüğü
- II. Kadının yönetimde söz sahibi olduğu,
- III. Kurultay’da ülkenin çeşitli sorunlarıyla ilgili kararların alındığı

yukarıdakilerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
C) Yalnız I D) Yalnız III

5

- ◆ MÖ 5. yüzyılda Roma Cumhuriyeti’nde On İki Levha Kanunları’nda vatandaşlık hukuku ile vatandaş ilişkileri düzenlenmiştir.
- ◆ 1215 yılında İngiltere’de ilan edilen “Magna Carta” ile kralın yetkileri sınırlandırılmış, krala ait bazı yetkiler soylulara dağıtılmıştır.
- ◆ 1689 yılında İngiltere’de ilan edilen “Haklar Bildirisi” ile kralın bazı yetkileri sınırlandırılmıştır. Soylulara ve diğer yurttaşlara bazı hak ve özgürlükler tanınması öngörülmüştür.
- ◆ 1789’da Fransız İhtilali ile Fransa’da mutlak monarşi yıkılmış yerine Cumhuriyet yönetimi kurulmuştur.
- ◆ 1948’deki “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile devletler bireylere tanınan hak ve özgürlükleri güvenceye almak için uzlaşmışlardır.

Yukarıda verilenlerden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günümüzdeki demokrasinin temelleri Eski Yunan toplumunda ortaya çıkmıştır.
B) Günümüzde ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede temsili demokrasi yöntemi uygulanmıştır.
C) **Demokrasi günümüzdeki şekline gelene kadar birçok aşamadan geçmiştir.**
D) Fransız İhtilali sonucunda demokrasinin temeli olan cumhuriyet yönetimi kurulmuştur.

6

Vatandaşların bir kısmının yönetime katılmasını sağlayan hükümet sistemleri, ilk defa MÖ 500 yıllarında Yunan ve Roma uygarlıklarında ortaya çıkmıştır. Yunanca demos (halk) ve kratos (yönetmek) sözcüklerini birleştirerek demokrasi kavramını ilk kullanan Atinalılardır. Atina’da yurttaş hem halk meclisinde toplanır, ülke yönetimi ile ilgili kararlara ortak olur hem de kamu görevlerine seçilirdi. Atina’da oturanlar; yurttaş, yabancı ve köle diye üç sınıfa ayrılırdı, sadece yurttaş sınıfı erkeklerinin halk meclisine katılma hakkı bulunmaktaydı.

Buna göre Atina ile ilgili;

- I. tam anlamıyla bir eşitlik olduğu,
- II. halk egemenliğinin görüldüğü,
- III. sınıf farklılıklarının olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) Yalnız III

1

17 Kasım 1924'te Millî Mücadele Dönemi'nde silah arkadaşlarım olan Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar'la birlikte ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyeti Fırkası'nı kurduk. Ancak doğuda ortaya çıkan isyandan dolayı partimiz suçlu bulundu ve kapatıldı.

Atatürk'ün isteği üzerine 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurdum. Ancak partimizin İzmir mitingi sırasında yenilik karşıtı sloganlar atıldı. Gördüm ki inkılap karşıtları partimize üye olmuş. Cumhuriyete zarar verecek bir gelişme yaşanmasın diye partimi kapatmak zorunda kaldım.

Yukarıdaki parti kurucularının konuşmalarından yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Çok partili hayata geçiş dönemi başarısızlıkla sonuçlanmıştır.
- B) Atatürk çok partili hayatı desteklemiştir.
- C) Yenilik karşıtları partileri kullanarak devrimleri engellemeye çalışmışlardır.
- D) **Anadolu halkının tamamı yeniliklere karşı çıkmıştır.**

2

Yukarıda 1935 yılında milletvekili seçimlerinde vatandaşların oy kullandığı bir resim verilmiştir.

Bu resim değerlendirildiğinde cumhuriyetin ilk yılları ile ilgili;

- I. Türk kadınının seçme hakkını elde ettiği,
- II. halkın iradesinin ülke yönetiminde söz sahibi olduğu,
- III. 1935 yılında çok partili hayata geçildiği

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) **I ve II**
- D) II ve III

3

Cumhuriyet Halk Fırkası 9 Eylül 1923'de kurulan Halk Fırkası 1924'de Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır. 1935'ten itibaren Cumhuriyet Halk Partisi adıyla siyasi hayatına devam etmiştir.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1924'de Kâzım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur. Türkiye'nin doğusunda meydana gelen bir ayaklanmada etkili olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

Serbest Cumhuriyet Fırkası Fethi Okyar, Atatürk'ün isteğiyle 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurmuştur. Partiye inkılaplara karşı olanlar girince Fethi Okyar partiyi feshetmiştir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Atatürk'ün demokratik hayatın gelişmesine destek verdiği
- B) Demokratikleşme çabaları yolunda engellerin çıktığı
- C) **Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın diğer partilere göre daha demokratik olduğu**
- D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın tek bir kişi tarafından kurulmadığı

4 Cumhuriyetin ilanından sonra Mustafa Kemal demokrasinin temel ilkelerinin ülkede yerleşmesi için çalıştı. Bu ilkelerden biri olan çok partili hayata geçmek amacıyla, Cumhuriyet Halk Fırkası'nı kurdu. Bu fırkanın politikalarını benimsemeyen arkadaşlarının başka parti kurma isteklerini destekledi ve yakın silah arkadaşları Terakkiper Cumhuriyet Fırkası kurdu. 1930'da da arkadaşı Fethi Bey'i parti kurması için teşvik ederek Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasını sağladı.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ülke yönetiminde sadece kendi partisinin söz sahibi olmasını istemiştir.
- B) **Farklı görüşlerin ülke yönetiminde söz sahibi olmasını istemektedir.**
- C) Arkadaşlarıyla siyasi çekişme hâlinindedir.
- D) Cumhuriyetin varlığı için partileri gerekli görmektedir.

5 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Böylece tek kişinin hâkimiyetine dayalı yönetim şekli sona erdi. Millî egemenlik, bir milletin kendini yönetecek kişileri kendisinin seçmesi yani yönetimde söz sahibi olması demektir. 1924 yılında anayasaya devletin yönetim biçimi ile ilgili olarak, "Türkiye Devleti'nin hükümet biçimi cumhuriyettir." maddesi eklenmiştir.

Buna göre cumhuriyetin ilan edilmesinin aşağıdaki gelişmelerden hangisinin gerçekleşmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) **Saltanatın kaldırılmasında**
- B) Milletin kendisini yönetecek kişileri seçme yetkisine sahip olmasında
- C) Tek kişinin egemenliğine dayanan yönetim şeklinin son bulmasında
- D) Devletin yönetim şeklinin belli olmasında

6 Demokrasilerde ülkeyi yönetme ve yasa yapma yetkisi bir partiye, bir kişiye ya da bir zümreye ait değil halkın tümüne aittir. Halk bu yetkisini seçimler yoluyla yönetime getirdiği temsilcileri aracılığı ile kullanır. Belli dönemlerde yapılan seçimlerle halk temsilcilerini belirler. Vatandaşlar kanunlara göre seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Herkesin eşit oy hakkı vardır. Seçimlerde oylama gizli, oyların sayımı ise açık yapılır. Ülkemizde genel seçimler beş yılda bir yapılmaktadır. Demokratik ülkelerde devlet; milletin güvenlik, huzur ve refahını sağlamakla görevlidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin demokratik yönetim anlayışı ile ilgili olduğu söylenemez?

- A) Millî egemenlik ilkesinin uygulanması
- B) Kimseye ayrıcalık tanınmaması
- C) Seçimlerin belli zaman dilimlerinde yenilenmesi
- D) **Kanun yapma yetkisinin belirli bir zümreye verilmesi**

7 Cumhuriyet; hâkimiyetin gücün milletin elinde olduğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı devlet biçimidir. Bu yönetim biçiminde millet fikri geçerlidir.

Buna göre cumhuriyet rejiminin;

- I. millî siyaset,
- II. millî irade,
- III. ulusal egemenlik

kavramlarından hangilerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) **II ve III**
- D) Yalnız III

1 Sosyal Bilgiler Öğretmeni Murat Bey dersin 30 dakikasını aile, okul ve toplumdaki demokratik uygulamaları anlatmaya son 10 dakikasını ise sınıf başkanı seçimine ayırmıştır. Fakat Murat Bey sınıf başkanını sınıftaki öğrencilerin isteklerine göre değil de kendi istediği öğrenciyi seçmiştir.

Derste anlattığı konu ile çelişen bir davranış gösteren Murat Öğretmen aşağıdaki durumlardan hangisine aykırı davranmıştır?

- A) Velilerin beklentilerine
- B) **Demokrasi anlayışına**
- C) Sınıf kurallarına
- D) Öğrencilerin beklentilerine

2 Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar. Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına uyum sağlamaları için gerekli tedbirleri alır. Yaşlılar, devletçe korunur. Yaşlılara, devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir. Devlet korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

Devlet yukarıdaki görevleri Anayasa'mızın verdiği aşağıdaki niteliklerden hangisinin gereği olarak yerine getirmektedir?

- A) Laik devlet
- B) Hukuk devleti
- C) Demokratik devlet
- D) **Sosyal devlet**

3 İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) zorlu kış şartlarına rağmen sokakta yaşayan kimsesizlere sahip çıktı. İlk etapta 12'si kadın olmak üzere toplam 322 kişiye sahip çıkan İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkilileri, kimsesizleri hava şartları düzelene kadar misafir edecek.

BASINDAN

Yukarıdaki haber ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) **Devletimiz sosyal devlet özelliği taşır.**
- B) Belediyeler hayır işleri için kurulmuşlardır.
- C) Evsizler sadece Türkiye'de vardır.
- D) Her belediye bu yardım faaliyetini yapmak zorundadır.

4 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri arasında sosyal bir devlet olması da vardır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti sosyal devlet olma özelliği sebebiyle halkın temel ihtiyaçları arasında bulunan güvenlik, sağlık ve eğitim gibi ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumludur. Bütün vatandaşlar devlete bağlı tüm sağlık ve eğitim kuruluşlarından ve güvenlik hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkına sahiptirler.

Aşağıdaki örneklerden hangisi yukarıda verilen bilgilere uygun bir ifade değildir?

- A) Ali Bey'in çocuğunu devlet okuluna parasız kaydet-tirmesi
- B) Mine Hanım'ın ambulans hizmetinden yararlanması
- C) **Murat Bey'in kendisine özel koruma tutması**
- D) Şirin Hanım'ın polisten yardım istemesi

5 **Ahmet:** Bir baba olarak çocuğumun annesi ile beni eşit görmesini istiyorum. Evde yapılması gereken işlerde iş bölümü yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ben de bu iş bölümünde üzerime düşen görevi yapıp ev işlerine yardımcı oluyorum. Ailemizle ilgili alınması gereken önemli kararlarda, herkesin görüşünün alınmasını önemsiyorum. Böylece çocuğumuz; iş bölümünün önemini, kadın - erkek eşitliğini, fikirlerini özgürce söyleme hakkını kullanmayı ve ortak karar almanın önemini öğreniyor.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Fikirleri ifade edebilmek için belli bir yaşta olmak gerektiğine
- B) Antidemokratik uygulamaların görüldüğüne
- C) **Demokratik uygulamaların görüldüğüne**
- D) Söz hakkının babada olması gerektiğine

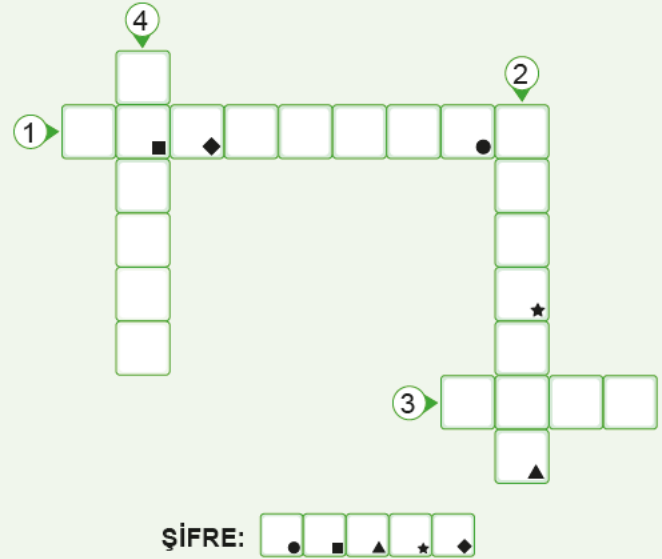

6

Demokraside esas olan insana verilen değer ve gösterilen saygıdır. Demokrasinin göstergelerinden biri de devletin halkın ihtiyaçlarını karşılamasıdır.

Numaralarla belirtilen ifadelerin anlamlarını metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yazınız. Sembollerle belirtilen kutularda yer alan harfleri de "ŞİFRE" bölümüne yazınız.

1. Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi
2. Gereksinim
3. Bir ülkedeki yurttaşların bütünü
4. Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık

Görselde belirtilen "ŞİFRE" aşağıdakilerden hangisidir?

A) S E Ç İ M

B) S E L İ M

C) S A Y I M

D) K A S I M

7 **Ayça:** Bir anne olarak çocuğuma; din, dil, kültür, ulusal veya sosyal köken açısından birbirinden farklı insanların bu farklılıkları nedeniyle suçlanamayacaklarını sürekli anlatıyorum. Ben de bu farklılıklara saygı gösteriyorum. Böylece çocuğumuz, farklılıklara saygı göstermeyi öğreniyor.

Mert: Öğretmen olarak dersimi öğrencilerim arasındaki farklılıkları göz önünde bulundurarak öğrenci merkezli planlarım. Öğrencilerime bilimsel düşünme yeteneği ve olumlu davranışlar kazandırmaya çalışırım. Sınıf kurallarını belirlerken sınıf temsilcisini seçerken öğrencilerin fikir ve isteklerine göre hareket etmeye özen gösteririm.

Buna göre Ayça ve Mert ile ilgili;

- I. Ayça Hanım farklılıklara karşı hoşgörülüdür.
- II. Mert Öğretmen, demokratik uygulamalarda bulunmuştur.
- III. Ayça Hanım antidemokratik bir annedir.

yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

1

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN YAPISI

- ◆ BM, 24 Ekim 1945'te İkinci Dünya Savaşı'nın galip devletleri tarafından kurulmuştur.
- ◆ Her yıl eylül ayında 193 üyesiyle Genel Kurul toplanır.
- ◆ Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Yönetim Konseyi, Genel Sekreterlik ve Uluslararası Adalet Divanı'ndan oluşur.
- ◆ 193 üyeye sahip olup New York'ta bulunan genel merkezden yönetilmektedir.
- ◆ Genel Kurulda her ülkenin bir oy hakkı vardır.
- ◆ BM Güvenlik Konseyi'nin 5'i daimi, 10'u 2 yılda bir seçilen geçici olmak üzere toplam 15 üyesi bulunmaktadır. 5 daimi üyenin veto hakkı vardır.

Daimi Üyeler

ABD

Fransa

İngiltere

Çin

Rusya

Verilen bilgilerden hareketle Birleşmiş Milletler ile ilgili;

- Büyük devletlerin çıkarlarını koruyan kuralları vardır.
- Üye olan her ülkenin temsil edilme hakkı vardır.
- Dönem başkanlığını yalnızca daimi üyeler yapar.

yorumlarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) Yalnız III D) Yalnız II

2

EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT)

Kuruluş Tarihi: 1985 Merkezi: Tahran, İran

Ekonomik İş Birliği Teşkilatının amacı; üye ülkelerin kalkınmalarına katkıda bulunmak, bölge içindeki ticareti geliştirmek, üye ülkeler arasında kültürel ve tarihî bağları güçlendirmektir. Türkiye, İran ve Pakistan kurucu üyeler arasında yer almaktadır. Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan teşkilatın diğer üyeleridir.

Verilen bilgilerden hareketle;

- Üye sayısı kaçtır? II. Para birimi nedir? III. Niçin kurulmuştur?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II D) I, II ve III

3 Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında kurulmuştur. NATO'ya Türkiye 1952 yılında kabul edilmiştir. NATO'nun asli görevi, üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır. Ülkemiz, NATO bünyesinde, askerlerini Avrupa dışında ilk olarak Afganistan'a, sonra Libya'ya göndererek dünya barışına katkıda bulunmuştur.

Buna göre NATO'ya üye olan Türkiye için;

- I. Ekonomik yönden gelişmeyi amaçlamıştır.
- II. Askeri alanda yardımlaşmaya önem vermiştir.
- III. Topraklarını genişletmek istemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) **Yalnız II**
C) I ve III D) II ve III

4 Birleşmiş Milletler Türkiye'nin üyesi olduğu bir kuruluştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra barış ve güvenliği sağlamak, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ekonomik ve sosyal iş birliği sağlamak amacıyla 1945 yılında kurulmuştur. Birleşmiş Milletlerin Amerika'daki merkezi New York'ta, Avrupa'daki merkezi ise Cenevre'dedir. Birleşmiş Milletler çatısı altında farklı amaçlarla kurulmuş ve farklı alanlarda çalışmalar yapan kuruluşlar vardır.

Türkiye Birleşmiş Milletlere üye olmakla;

- I. savaş sonrası dünyadaki yeni düzende aktif rol almak,
- II. dünya barışına katkıda bulunmak,
- III. daha önce kaybettiği toprakları geri almak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalışmıştır?

- A) **Yalnız III** B) I ve II
C) Yalnız I D) I, II ve III

5

Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı

Türkiye'nin öncülüğünde 1992 yılında kurulan bir örgüttür. Bu örgütün amacı; üye ülkelerin mevcut potansiyellerinin yanı sıra coğrafi yakınlık ve ekonomik anlamda birbirini tamamlayan özelliklerinden yararlanmaktır. Böylece üye ülkeler arasındaki teknolojik, ekonomik ve sosyal ilişkiler geliştirilecektir. Örgütün kurucu üyeleri; Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Moldova, Ukrayna, Bulgaristan ve Romanya'dır. Diğer üyeleri ise Arnavutluk, Sırbistan ve Yunanistan'dır.

Coğrafya Öğretmeni Nagihan Hanım öğrencilerinden bilgilendirme haritasını yorumlamalarını istemiştir.

Ayşe: Teşkilatın ilkelerinden biri üye ülkelerin Karadeniz'e kıyısının bulunma zorunluluğudur.

Fatma: Teşkilat üye ülkeler arasında birçok alanda iş birliğini öngörür.

Hasan: Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı'nın üyelerini farklı kıtalardaki ülkeler oluşturmuştur.

Kerem: Teşkilata üye ülkeler sadece ekonomik alanda iş birliğine gitmiştir.

Yukarıdaki öğrencilerden hangilerinin Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı ile ilgili yaptığı yorum yanlıştır?

- A) **Ayşe - Kerem** B) Hasan - Kerem C) Fatma - Hasan D) Fatma - Kerem

- 1 İlk kez bir ürünü deneyecek olan Semra öncelikle ürünün dışsal özelliklerine bakmıştır. Ancak bu şekilde ürünü tercih edip etmeme kararı verebilmektedir. Semra ürünü değerlendirme sürecinde ürünün fiyat, ambalaj, marka ismi, üretildiği ülke gibi dışsal özelliklerini bir kalite göstergesi olarak düşünmekte ve buna göre karar vermektedir. Bu durum kalıp yargılarla ilgilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Semra'nın alacağı ürüne yönelik bir kalıp yargı değildir?

- A) Markası olan ürünler her zaman kalitelidir.
B) **Tablet alırken garanti belgesinin olmasına dikkat edilmelidir.**
C) Teknolojik ürün üretiminde en iyi ülke Japonya'dır.
D) Teknolojik bir ürün alınırken bilinen markalar tercih edilmelidir.

- 2 Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgaların, sellerin ve taşkınların şiddeti artmaktadır. Bazı bölgelerde ise uzun süreli şiddetli kuraklıklar ve çölleşme etkili olmaktadır. Küresel ısınma sonucunda kışın sıcaklıklar artmakta, ilkbahar erken gelmekte, sonbahar gecikmektedir. Ayrıca hayvanların göç dönemleri de değişmektedir. Bu değişiklik sonucunda bitki ve hayvan türleri azalmakta ve yok olmaktadır.

Buna göre küresel ısınma ile ilgili;

- I. canlı türlerini olumsuz etkilediği,
II. iklim değişikliğine neden olduğu,
III. insanların göç etmesine neden olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III D) Yalnız III

- 3 **Aylin:** Geçen yıl okulumuza İngiltere'den bir öğrenci gelmişti. Çat pat Türkçe konuşuyordu ve bir anda ilgi odağı hâline geldi. Öğretmenler tarafından da ilgi görüyordu. Türkçe öğretmenimiz ona gönüllü olarak ders veriyordu. Bu durum zoruma gidiyordu. Ona ayrıcalık yapıldığını düşünüyorum ve onunla arkadaşlık yapmak istemiyordum. Okula gelmediği bir gün sınıf öğretmenimiz onun Türkçe dersini alma sebebinin bizimle anlaşmak ve arkadaşlık kurmak olduğunu söyledi. Kendimi onun yerine koydum ve bizden uzak durma sebebinin kendini beğenmişlikten olmadığını anladım.

Buna göre Aylin ile ilgili;

- I. empati kurduğu,
II. ön yargılı davrandığı,
III. hoşgörülü olduğu

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III

4 Az bildiğimiz büyük ve küçük gruplar hakkında başkalarından duyduğumuz, özet veya manşet olarak okuduğumuz bilgileri bir araya getirmek suretiyle oluşturduğumuz tutumlar bize, o grup hakkında özet fikir verir. Yeni bir kişiyle tanıştığımızda kalıp yargılar pratik bir biçimde o insanı değerlendirmemizi sağlar. Kalıp yargılar bazen kolaylık sağlarken bazen ise yanlış tutum ve davranışlara neden olabilir. Kalıp yargılar genellikle erken yaşlarda oluşur ve çoğunlukla da değişmez. Özellikle milletler hakkındaki kalıplaşmış tutumlar zaman içinde çok az değişmektedir.

Buna göre kalıp yargılar ile ilgili;

- I. Değişmesi çok zordur.
- II. Önceden edinilmiş bilgilerdir.
- III. Toplumda eşitliği sağlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) Yalnız III D) I, II ve III

5 Tercihlerimiz hayatımızda çok önemli bir yere sahiptir. Yediğimiz yemek, giydiğimiz kıyafet, tuttuğumuz takım, oturduğumuz mahalle, saç şeklimiz, dinlediğimiz müzikler ve daha pek çok şeyi bu tercihlerimiz belirler. İnsanların bizi bu tercihlerimize göre değerlendirmesi kalıp yargıların oluşmasına neden olur. Yeni bir kişiyle tanıştığımızda bu kalıp yargılar pratik bir biçimde o insanı değerlendirmemizi sağlar. Kalıp yargılar bazen kolaylık sağlarken bazen de yanlış tutum ve davranışlara neden olabilir.

Buna göre;

- I. Kalıp yargıların olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönleri de vardır.
- II. Tercihlerimiz bireylerin bizim hakkımızda fikir sahibi olmasını sağlar.
- III. Kalıp yargıların yok olması mümkün değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) I, II ve III

6 İklim değişikliği küresel ölçekte karşılaşılan en önemli sorunlardan biridir. Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Atmosferde biriken sera gazları, atmosferin kimyasal özelliklerini etkilemektedir. Uzun vadede ise sera etkisi nedeniyle küresel ısınmaya ve sonuç olarak iklim değişikliğine neden olmaktadır.

Buna göre;

- I. iklim değişikliğinin olmasında insan etkisinin olduğu,
- II. iklim değişikliğinin en fazla fosil yakıtların kullanılmaya başlanmasından etkilendiği,
- III. iklim değişikliği üzerinde birçok faktörün etkisinin olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız II D) II ve III

7 Brezilya'nın Ekvator bölgesindeki yağmur ormanlarının yok edilmesi sadece bu ülkeyi etkilemez. Yağmur ormanlarının yok olması yağışların azalmasına, atmosferdeki karbondioksit gibi zehirli gazların artmasına ve bu durum da küresel ısınmanın hızlanmasına neden olacaktır. Küresel ısınmanın etkisiyle Karadeniz Bölgesi'nde yağışların artması ülkemizin güneyinde ise azalması beklenmektedir.

Yukarıdaki örneğe dikkate alındığında çevre ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Dünyanın herhangi bir yerindeki çevre sorunu sadece o yerin sorunu değil tüm insanların sorunudur.
B) Çevre sorunlarını uluslararası alanda ele almak doğru değildir.
C) İnsanın tek sorunu çevre sorunudur.
D) Küresel ısınmanın yararları da vardır.

8 Açlık sorunu küresel sorunlardan biri olup daha çok kırsal yörelerde gözlenmektedir. 300 milyonu çocuk olmak üzere 800 milyon insan açlığa maruz kalmaktadır. Açlık sonucu hastalıklar, ölümler, suç işleme oranı ve şiddet olayları artmaktadır. Açlık sorununun çözümü için küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliklerine engel olunabilir.

Yukarıdaki paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Açlık sorunu çeşitli sosyal olaylara neden olmaktadır.
- B) Açlık sorunlarına karşı çeşitli önlemler alınabilmektedir.
- C) Açlık sorunundan sadece çocuklar etkilenmemektedir.
- D) Açlık sorunu sadece kırsal yörelerde gözlemlenmektedir.

9 Kuraklık, iklim değişikliği, açlık ve deprem küresel sorunlardandır.

İklim değişikliği: Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkar.

Açlık: Açlık ve yoksulluk kırsal yörelerde daha yoğun olarak gözlemlenen bir sorundur.

Deprem: Yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak meydana gelen sarsıntılardır.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Deprem insan etkisi olmadan gerçekleşen bir doğal afettir.
- B) İklim değişikliğinin ortaya çıkmasında insan faaliyetlerinin etkisi vardır.
- C) İklim değişikliğinin sonucu olan kuraklık daha çok mevsimin sıcak geçtiği bölgelerde görülür.
- D) Açlık, şehirlerde kırsal yörelere oranla daha azdır.

10 Dünya üzerinde insan yaşamını etkileyen birtakım sorunlar yaşanmıştır. Tüm insanlığı ilgilendiren bu sorunlara küresel sorun denilmektedir.

- ◆ Atmosfere salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda karada, denizde ve havada ölçülen ortalama sıcaklıklarda görülen artıştır.
- ◆ Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır.
- ◆ Bir bölgede nem miktarının geçici dengesizliğinden kaynaklanan su kıtlığıdır.

Buna göre yukarıda küresel sorunlardan hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Kuraklık
- B) Sel
- C) İklim değişikliği
- D) Küresel ısınma

11 Dünyada açlık sorunu giderek artmaktadır. Açlık sorunun en önemli nedenlerinden biri küresel iklim değişikliğine bağlı olarak artan kuraklık ve bir diğeri de bölgesel anlaşmazlıktan doğan çatışmalardır. Açlıktan en çok etkilenenler savaşların tahrip ettiği ülkelerin vatandaşlarıdır. Açlık ve yoksulluk kırsal kesimlerde daha fazladır. Dünyada 10 milyonun üzerinde insan açlık ve yetersiz beslenme sebebiyle ölmektedir.

Verilen paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Küresel iklim değişiklikleri açlık sorununun temel nedenleri arasında yer alır.
- B) Askeri harcamalara yapılan yatırım açlığa neden olmaktadır.
- C) Ülkemizdeki açlık sorunu diğer ülkelerden daha azdır.
- D) Açlığın ortaya çıkmasında insanların da etkisi vardır.

DUBLEKS SERİSİ

ORTAOKUL (5,6,7 ve 8.SINIFLAR)

- ✓ Yardımcı Ders Kitapları
- ✓ İngilizce Ders Kitapları
- ✓ Karekodlu Çözümler
- ✓ TG Deneme Sınavları

Örnek Tanıtım: 5. Sınıf Fen Bilimleri Kitapları (3 Kitap)

5. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

6. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

7. SINIF KİTAPLAR

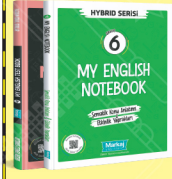
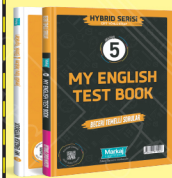
Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

8. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

ENGLISH HYBRID SERİSİ

Markaj
yayınlari

Editör Yayınevi
markasıdır.

markajyayinlari@gmail.com

0 (505) 099 24 84

Markaj
yayınlari

Eğitimde Yakın Markaj

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi

Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 Faks: 0312 342 23 58

WhatsApp: 0 505 925 57 81

www.markajyayinlari.com | markajyayinlari@gmail.com